

PASITINKAME 82-ĄSIAS LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS PASKELBIMO METINES

PASIAUKOJIMO ILGESYS

Prof. Romualdas Grigas

Pasiaukojimas artimam, bendriesiems interesams, savanoriškas savo interesų ribojimas, o kartais net ir gyvybės aukojimas dėl kitų yra tradicinės, t.y. bendruomeninės, tame tarpe ir krikščioniškosios kultūros bruožas. Bet kurioje tradicinėje bendruomenėje žmogus jautėsi esąs saugus dėka visuotinai palaikomo altruizmo, kuris asmeniui būdavo įvairiais būdais skiepijamas nuo mažumės. Altruizmas - kilnios, pilniau savo egzistencinį prasmingumą suvokiančios asmenybės bruožas.

Sovietinis laikotarpis, neigęs neformalias, valdžios nekontroliuojamas struktūras, t.y. natūraliai susiklostantį bendruomeniškumą ir sutelkęs socialinės globos dalykus į valstybės ir ją tvarkančios partokratijos rankas, labai prisidėjo prie altruizmo nuvertinimo ir nunykimui. Altruizmas, nesavanaudiškumas ėmė blėsti dar ir dėl vykdytos žmonių masinės ateizacijos, dėl ideologijos totališkumo, dėl savo nariams savotišką rūpybinį monopolizmą demonstravusių organizacijų. Tikrasis altruizmas, kaip

žmogaus vidinė būseną, tapo tarsi nereikalinga atgyvena, o aukojimasis egoistiniams valstybės ir režimo interesams pasidarė prievole. Betgi įsitvirtinęs valstybinis egoizmas išugdė savo priešybę: individualų ir siaurą grupinį egoizmą.

Kita vertus, pokario laikotarpis, bolševikinis teroras ir baimė žingsnis po žingsnio, metai po metų pačius žmones taip pat vertė pasikeisti. Jie, palikti kas sau, su savo kančia ir likimu, vis mažiau atsišaukdavo į kito nelaimę, vis mažiau bepritarė tam, kuris dar tebesiaukėjo dėl kitų - dėl kilnesnių bendrų interesų. Priverstinio užsi-sklandimo ir abejingumo sklaida ryškėjo kaip naujo, per prievartą diegto gyvenimo būdo bruožas, kurį vis lengviau "įsisavindavo" į pasaulį ateinančios ir į visuomenę įsiliejančios kartos.

Tačiau privalome pastebėti ir kitą reiškinį. Modernioji, demokratinė laisvų sąlygomis gyvenanti visuomenė taip pat neretai atsiriboją nuo tradicinės kultūros. Ji dar ir sekuliarizuojasi. Ją lydi visagalis vartojimo kultas. O pastarasis skatina negeras lenktynes, t.y. orientaciją į vien savęs išreiškimą, savo materialinės padėties demonstravimą, į naudos sau siekimą. Žodžiu, modernizmas irgi formuoja tuos bruožus, kurie sunkiai besuderinami su nesavanaudiško aukojimosi kitam principu. Naujojoje nepastovioje individo raiškos erdvėje visai nesunkiai gali suvežėti užslėptas ir

Jaunosios "Baltica" festivalio kanklininkės.

Viktoro Kučo nuotr.

atviras egocentrizmas, nesvarbu kokiomis formomis ir kur jis besireikštų: ekonominiame, politiniame, kultūriniame ar, paprasčiausiai - buitiniame, šeimyniniame gyvenime. Taip Lietuvoje (ir ne tik joje) ir atsitiko. Perėjimas iš vienos politinės ekonominės sanklodos, iš vieno kultūros tipo į kitą, bėgimas nuo valstybinės globos ideologijos prie privačios atsakomybės ir iniciatyvos, o taip pat vartotojiškos visuomenės modelio skverbimasis atvėrė vartus egoizmui. Savanaudiškumas, įgavęs masines, pakankamai agresyvias formas, į užkaborius nustūmė altruizmą.

Egoizmo prasiveržimas - tai dar ir tam tikra sparčios modernizacijos kaina. Ir visai natūralu, kad toji kaina yra aukštesnė mūsų krašte, nes ją nustato dar ir čia įvardinti specifiniai veiksniai bei są-

lygos. Betgi kartu toji kaina formuoja ir altruizmo ilgį, jo išsikūnijimo prielaidą - bendruomeniškumo poreikį. Būtina pabrėžti, kad toks poreikis anaiplo nesietinas su lietuviškuoju posovietiniu mentalitetu. Jis yra visuotinis postmoderniosios visuomenės reiškinys. Plačiąja prasme tokio poreikio pripažinimą matome ne tik Popiežiaus enciklikose ir ne vien pasaulinį garsą įgyjusių mokslininkų darbuose (Ch. Taylor, R. Dahrendorf, A. Ecioni ir kt.). Jis pakankamai akivaizdus bet kurios modernios visuomenės ar valstybės gyvenime. Jis prasiveržia tokiais pavidalais, kaip visuotinės gerovės valstybė ar socialiai orientuota rinką, humanitarinės kultūros akcentavimas ar partnerystės bei grupinių principų taikymas vadyboje; socialinės rūpybos bei neigaliųjų globos plėtroje ir pan.

Suminėtos bendruomeniškumo formos, savyje nešančios altruizmo sėklą ir egocentrizmo sutramdymą,

nors ir nedrąsiai, bet veikiamos demokratinio pasaulio, plinta ir pas mus. Žinoma, ne tais tempais ir ne tais pavidalais, kurie tenkintų jų poreikį, kurie sparčiau stabdytų praigaištingus neigiamus lietuviškos visuomenės pokyčius.

Moderni, šiuolaikinė žmogaus laisvė neatėjo savaime. Ji tapo įtvirtinta palaipsniui, įteisinant jo išsivadavimą iš kanoniškų tradicinių moralės, grįstos "kietu" bendruomeniškumu, normų. Žmogus buvo per daug jų sukaustytas. Betgi, kita vertus, susimąstykime: argi nėra teisus Ch. Taylor, teigdamas, kad "tamsioji individualizmo pusė yra asmenų susitelkimas į save, kuris mūsų gyvenimą padaro lėkštą ir siaurą, jį nu-prasmina ir verčia vis mažiau domėtis kitų žmonių gyvenimais ir visuomene". Argi panašūs mūsų amžininkų teiginiai nėra vertintini kaip civilizacijoje užgimstančio naujo ir pažangesnio ilgesys? Tai ženklai, kurie teikia ir mums vilčių...

APIE TAUTOS IŠLIKIMĄ...

TIK per dainą ir per kalbą
Mūs tauta pasauliui kalba!
Tūkstantmetė Lietuva -
Tautos lobių sietuva!-

Ar tiki į saulės grąžą,
Saulės užtemimo,
Ar tiki į laimę mažą
Mūs skaudaus likimo?

Balys Cingis

Žiemos ryto ramybė.

Su Vasario 16-ąja!

Girdėta iš Vilniaus

• **KLAUSIMŲ NETURĖJO.** "Lietuvos aidas" pranešė, kad susitikę su AB "Mažeikių nafta" akcininkės ir valdytojos JAV kompanijos "Williams International" prezidentu J. Bumgarner smarkiai sandėriui oponavę socialdemokratai ir centristai neturėjo ko klausti. Pasak žurnalistės, J. Bumgarner nevengė atskleisti sandorio detalių, nes "kompanija neturi jokių paslapčių", tačiau nė vienas parlamentarai jomis nesidomėjo. Socialdemokratų partijos pirmininkas V. Andriukaitis pasiteiravo, kaip ši kompanija, neturėdama nei savo žaliavos, nei įtakos pasaulio naftos versle, tapo strategine investuotoja į Lietuvos naftos ūkį. J. Bumgarner atsakė, kad "Williams International" turi dvi pelningiausias gamyklas JAV ir didžiausius vamzdynus Šiaurės Amerikoje.

• **SUTARTYS.** "Mažeikių naftos" koncernas ir Rusijos kompanijos "LUKoil" antrinė bendrovė "LUKoil Baltija" pasirašė sutartį dėl "LUKoil" naftos perdirdimo Mažeikiuose. Sutartis numato, kad "LUKoil Baltija" Mažeikiuose šiemet perdurs 1 mln. tonų žaliavos, iš jos pagaminti produktai bus tiekiami į Karaliaučiaus kraštą ir Sankt Peterburgą. Prieš dvi dienas "LUKoil Baltija" pasirašė sutartį su "Mažeikių naftos" koncernu parduoti 360 tūkst. tonų naftos produktų šiais metais per "LUKoil Baltija" degalinių tinklą Baltijos šalyse. Abi sutartys sudarytos vieneriems metams. "LUKoil" koncerno atstovas I. Paleičik sakė, kad jos automatiškai gali būti pratęstos ilgesniam laikui, jeigu pavyks susitarti ir pasirašyti trečiąją – dėl ilgalaikio naftos tiekimo.

• **KUR NUSIRITO ŠMEIŽIKAI?** Vakarų šalyse iki šiol dar gajį nuomonė, jog tarp lietuvių žydšaudžių santykinai buvo daugiausia, palyginus su kitomis panašaus likimo tautomis (išskyrus vokiečius). Maždaug Stokholmo forumo dienomis švedų politologas J. Carlson dienraštyje "Metro" pateikė "teoriją", esą antisemitizmas yra genetiškai užkoduotas lietuvių sąmonės bruožas. (Iš REUTERS pranešimo)

• **LYGYBĖ.** Seimo nariai be didesnių svarstymų sutiko, kad šalies teisėsaugininkai galėtų sekti parlamentarų, Vyriausybės narius bei pasiklausti jų pokalbių telefonu. Tokį įstatymo pakeitimą pateikęs Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas A. Katkus yra įsitikinęs, kad draudimas taikyti operatyvines priemones Seimo ir Vyriausybės nariams pažeidžia Konstitucijoje įtvirtintą asmenų lygybės pagal įstatymą principą.

• **"MODERNIEJI" SIŪLOSI LIBERALAMS.** Liberalų sąjungos pirmininko pirmasis pavaduotojas Eugenijus Gentvilas teigia, jog "buvo siūlymų, kad modernieji krikdėmai visi kartu įstotų į Liberalų sąjungą. Jie sakė: "Mūsų yra keturi tūkstančiai. Mes pasirengę ateiti pas jus". Tačiau buvo suabejota, "ar jie visi tokie modernūs, kaip Vytautas Bogušis".

• **PARTINĖS INTRIGOS.** Vasario 9 d. Vilniaus savivaldybėje įvyko miesto tarybos posėdis, kuriame svarstytas LDDP (ekskomunistų-red.) frakcijos siūlymas trims "naujaliberalams" - J. Imbrasui, J. Raistenskiui ir J. Miseliui - atsistatydinti iš vadovaujančių postų miesto valdyboje. Jėgų santykis savivaldybėje pasikeitė per kelias pastarąsias savaites, kai valdanti Konservatorių frakcija sumažėjo nuo 19 iki 15 žmonių. Tuo tarpu padidėjo Liberalų frakcija, kurioje dabar yra 13 narių. Meras J. Imbrasas sakė, kad reikia baigti pradėtus darbus, išsaugoti rimtį miestą, perduoti reikalus, nes iki kadencijos pabaigos liko tik 40 dienų.

• **DARBININKŲ NIEKAS NEAPGYNĖ.** Bankrutuojančio "Inkaro" koncerno vadovai, nepaisydami kovingai nusiteikusių darbininkų ir miesto valdžios nurodymų, vasario 7 d., apie 16 val., vėl ketino išgabenti guminę avalynę. Kilus susidūrimui, sužeistos dvi moterys, kai administracijos pasamdytos apsaugos vyrai bandė išvežti produkciją, o darbininkai krūtinėmis užtvėrė kelią vilkikams riedantiems pro vartus. Tada apie 20 apsaugininkų pradėjo stumdyti žmones, spausti juos prie sienos ir netgi mušti. Bendrovės darbuotojai vakar išplatino pareiškimą Kauno vyriausiajam policijos komisariui, vyriausiajam prokurorui ir vidaus reikalų ministrui. Pareiški-me darbininkai kaltino policijos pareigūnus, stebėjusius muštynes prie bendrovės vartų, neveiklumu ir abejingumu.

• **RENGĖSI TAPTI MOKYTOJAIŠ – TAPO NUSIKALTELIAIS.** Suimti du Vilniaus pedagoginio universiteto Chemijos fakulteto antro kurso studentai, bandę parduoti savo pagamintą 3 kg sprogstamąjį užtaisą su laikrodiniu mechanizmu. Jie už 1000 dolerių pasisiūlė bombą pakišti po tariamų užsakovų nurodytu visureikiu ir buvo sulaikyti, kai vienas jų bandė paleisti laikrodinį mechanizmą. Sulaikytųjų namuose ir kitose vietose buvo atliktos kratos. Namų rūsyje buvo aptikta tikra laboratorija. Gyvenamojo namo rūsyje taip pat buvo gaminamos narkotinės medžiagos. (Eltos, BNS ir kitas žinias siunčia Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras)

Tarptautinių įvykių apžvalga

Algirdas Pužauskas

Austrijos miestuose įvyko piktos kairiųjų demonstracijos prieš naująją koalicinę vyriausybę, kurios formavimas užsitęsė nuo spalio mėnesį įvykusių rinkimų. Demonstrantai protestavo prieš dešiniojo sparno – Laisvės partijos atstovų priėmimą į naująjį ministrų kabinetą, kurio narių priesaiką priėmė Austrijos prezidentas Thomas Klestil. Nepasitenkinimas kilo dėl Laisvės partijos vadovo, 49 metų amžiaus Joerg Haider, kuriam segama "naujojo nacio" pravardė. Prieš dešimt metų pasakytoje kalboje jis yra pareiškęs, kad Adolfas Hitleris turėjęs ir gerų savybių, nes sugebėjęs kovoti su nedarbu. Kalbėdamas austrų kareivių veteranų suvažiavime, J. Haider pasakė, kad austrai esesininkai buvo šaunūs vyrai, verti paramos ir pagyrimo. Tarp keistų Heiderio pareiškimų toli nuskambėjo jo žodžiai, kad Anglijos karo metų premjeras Winston Churchill buvo toks pat baisus, kaip ir Josif Stalin. Dėl tokių posakių Laisvės partija išigijo daug priešų, nežiūrint to, kad jos vadovas jau keliskart atsiprašė už neapgalvotus žodžius. Jo bendradarbiai tvirtina, kad Laisvės partijos vadovas yra demokratas, kuriam artimos bendražmogiškos vertybės. Prieš sudarant vyriausybę, J. Haider sutiko, kad prezidentas paskelbtų deklaraciją, kurioje atsispindėtų Austrijos taikingos, demokratinės nuotaikos ir būtų aiškiai pasisakyta prieš nacistines, diktatūrines užmačias.

Austrija yra Europos Sąjungos narė. Daugelį Sąjungai priklausančių valstybių valdo kairiosios politinės partijos. Jos visos prisibijo ryškesnių dešiniųjų politinių jėgų. Prancūzijoje gana stiprų užnugarį turi Tautinio fronto vadovas Marie Le Pen, dažnai kalbą apie neigiamą imigrantų antplūdžio įtaką. Panaši nuostata kaip tik ir padėjo austrų dešinėsios partijos vadovui gauti per rinkimus daugiau balsų, nes ir Austrijos darbininkai skundžiasi, kad jų darbo vietas užima emigrantai iš Balkanų ir kitų kaimyninių šalių.

Kairieji Europos politi-

AUSTRIJOS KRYŽKELĖ

kai, smerkdami Austrijos dešiniųjų patekimą į koalicinę vyriausybę, grasina nubausti Austriją – izoliuoti ją Europos Sąjungoje. Belgijos užsienio reikalų ministras net pareiškė, kad Austriją galima iš Sąjungos pašalinti, nes ji Europai ... nereikalinga. Tuo tarpu jau minėtas prancūzų dešiniųjų vadas M. Le Pen priminė, kad austrai demokratiškai išsirinko savo parlamentą ir J. Haider vadovaujama partija turi teisę dalyvauti vyriausybėje, nes per spalio 3 d. įvykusių rinkimų ji gavo 27 proc. visų balsų.

Austrijos kritikai primena, kad Hitleris, prisijungęs Austriją 1938 metais, nebuvo vienintelis šioje šalyje gimęs nacių vadovas. Austrijoje gimė Trečiojo Reicho didžiausias žydų žudytojas Adolf Eichman. Austrų tautybės buvo ir Lenkijos žydų persekiotojas Odilo Globočnik bei Treblinkos koncentracijos stovyklos komendantas Franz Stangl. Izraelis, išgirdęs apie naujosios austrų vyriausybės prisaikdinimą, tuoj atšaukė iš Vienos savo ambasadorių. JAV valstybės sekretorė M. Albright spaudai pranešė, kad ryšiai su Austrija bus susiaurinti.

Panaši Vakarų pasaulio reakcija prieš Austriją buvo ir 1986 metais, kai austrai prezidentu išrinko Kurt Waldheim, buvusį Jungtinių Tautų gen. sekretorių (1972-1982).

Naujajai Austrijos vyriausybei vadovaus kanceliariu tapęs Wolfgang Schuessel centro dešinėsios Liaudies partijos pirmininkas. 183 vietų parlamente ši partija turės 104 atstovus – pakankamai didelę persvarą. 12 ministrų kabinete Laisvės partija gavo teisingumo ir gynybos ministerijas. Pats partijos vadovas J. Haider nėra vyriausybės narys, tačiau jis jau yra pareiškęs, kad ateityje jo partija pati viena surinks pakankamą balsų daugumą ir galės sudaryti vyriausybę. Tuomet jis būsiąs kancelieriu.

Britų spauda nurodo, kad tarp 1988 ir 1998 metų Austrijoje apsigyveno apie pusę milijono naujų imigrantų. Toks ateivių skaičius tik aštuonis milijonus gyventojų turinčioje šalyje sukėlė nemažai rūpesčių. Laisvės partijos rinkiminėje kampanijoje buvo pabrėžiama, kad juodaodžiai ateiviai iš Afrikos šalių ieško ne tiek darbo, kiek greito pelno, gaunamo platinant narkotikus.

JAV gynybos sekretorius William Cohen pasakė, kad naujoji Austrijos vyriausybė yra "žingsnis atgal į labai

tamsią praeitį". Britų laikraščiai rašo, kad įvairios baudos šiai vyriausybei gali tik sustiprinti Laisvės partijos populiarumą ir galią. Įvairūs kairiųjų protestai sąlygojo muštynes Austrijos gatvėse. Jų metu sužeista apie 560 žmonių. Tarp nukentėjusių – 43 policininkai. J. Haider pareiškė, jog šis kairiųjų smurtas tik parodo, kad jo partija siūlo teisingas reformas, kurios išgelbės Austriją.

Austrijos vyriausybės daug metų kratėsi kaltinimų ryšiais su nacizmu. Buvo primenama, kad Austrija tapo viena pirmųjų nacistinės Vokietijos aukų. Tik 1991 metais kancleris Franz Vranitzky pripažino, kad dalis austrų dalyvavo nacių nusikaltimuose. Buvo sudarytas fondas, iš kurio mokamos pašalpos nukentėjusiems nuo nacizmo. Manoma, kad tokių nukentėjusių buvo apie 30 tūkstančių. Jiems išdalinti 145 mln. dolerių. Didelė nukentėjusių dalis apsigyveno JAV-se.

Dar neaišku, kaip Austrija atlaikys Europos Sąjungos šalių ir Izraelio draugų spaudimą, tačiau jau sujudo ir dešiniųjų jėgų aktyvistai. Net Paryžiaus gatvėse pasirodė žmonės su plakatais: "Haideri, gelbėk mus nuo gulagų!"

Keliais sakiniiais

• Vasario 6 d. ponis Hilary Rodham Clinton oficialiai paskelbė, kad bandys laimėti New York senatorės vietą. Ji bus pirmoji JAV istorijoje prezidento žmona, bandžiusi laimėti politinį postą.

• Per vasario 6 d. įvykius Suomijos prezidento rinkimus pirmąsyk šalies istorijoje laimėjo moteris – socialdemokratė, teisininkė, buvusi užsienio reikalų ministrė Tarja Halonen. Jai – 56-eri.

• Čėčėnijos sukilėliai patyrė skaudžių nuostolių, kai rusų agentai paskleidė žinią, kad už 100 tūkst. dolerių kyšį, gautą iš arabų šalių, jie paliko pasitraukimui platų žemės ruožą, einantį į kalnus šalia geležinkelio. Tuo tarpu tas ruožas buvo gausiai užmiuotas. Kai sukilėliai kartu su vadovybe ėmė trauktis tuo "saugiu keliu" į kalnus, minos pradėjo sproginėti. Be to, tą minų lauką apšaudė gausi Rusijos artilerija. Čėčėnai, kuriems pavyko išsigelbėti, pasakojo, kad tik šokinėdami ant savo žuvusių draugų kūnų, jie pasiekė išėjimą iš minų lauko. Žuvo keli čėčėnų

(Nukelta į 3 p.)

Redaktoriaus skiltis

Kad Lietuva atsigautų

Vasario 16-osios išvakarėse taip norėtusi kartu su visais skaitytojais pasidalinti iš Lietuvos atėjusiomis džiugiomis naujienomis, pažymėti, kad atsigauja Lietuvos pramonė, kuriamos naujos aukšto profesinio pasirėngimo reikalaujančios darbo vietos, plečiasi eksportas. Deja, panašių naujienų dar labai mažai. Lietuvos žinių tarnybos šią savaitę pranešė, kad Marijampolės cukraus fabrikas, teikęs darbą daugeliui šio išaugusio Suvalkijos miesto ir apylinkių gyventojų, ne tik nebankrutavo, bet pasiekė didžiausią savo istorijoje darbo našumą. Žmonės nepasidavė kompanijos, reikalavusios šį fabriką uždaryti, spaudimui. Danų bendrovė, žadėjusi didelės investicijas į Lietuvos cukraus pramonę, į ją sudėtų vilčių nepateisino, tačiau itin aršiai bandė pašalinti iš kelio jai nepriklausantį konkurentą.

Prie neblogų naujienų, liudijančių apie pilietinės visuomenės formavimąsi, priskirtume Kauno "Inkaro" fabriko darbininkų kovą su administracija, pasišovusia sužlugdyti gamybą ir išmesti žmones į gatvę. Jau keli mėnesiai darbininkams neišmokami atlyginimai, nors produkcija kažkur išvežama. Buvo bandoma išardyti ir išgabenti fabriko įrenginius. Tada kantrybės netekę darbininkai užtvėrė vartus, nebeleidžia išgabenti pagamintos avalynės, kol nebus išmokėti atlyginimai. Jų pastangų dėka sustabdytas įrengimų ardymas. Tačiau administracija, užuot išmokėjusi atlyginimus, nusišamdė keliasdešimt imitusių vyrų, kurie puolė darbininkus, bandydami juos nustumti nuo vartų ir atverti kelią produkcijos prikrautiems sunkvežimiams. Šis susidūrimas rodo, kad fabrikas gali gaminti avalynę ir turi jai rinką, tačiau jam jau paruoštas tyčinis bankrotas.

Stebint Lietuvos ūkio smukimą, labai aiškiai matyti, kad ne viena įmonė, išmetusi žmones į vis ilgėjančią

bedarbių eilę, galėjo dirbti. Žinoma, reikėjo pasirūpinti gamybos našumo didinimu ir geresne produkcijos kokybe, o kai kur net imtis esminio gamybos pertvarkymo. Bet to nebuvo padaryta. Belieka paklausti, kas gali paneigti, kad Lietuvos ūkis tyčia žlugdomas, ypač dabar, kai artėja savivaldybių ir Seimo rinkimai? Ne vienai pusvelčiui fabrikus įsigijusiai "draugų grupei" gamyba nerūpėjo. Jie turi pinigų, jie ramiai gali palaukti, uždarę fabriką, keletą mėnesių ar dar ilgiau. Jie gali žmones ir pakurstyti:

- Argi nematote, kokia dabar valdžia? Štai kaip nesirūpina gamyba! Rinkite mus, mes jus išgelbėsime...

Taigi, kas gali paneigti, kad politinei santvarkai Lietuvoje pasikeitus, fabriko įrengimai per keletą savaičių nebūtų paleisti į darbą, po gatves ir kaimelius siautėjančios valkatėlės tyliai surinkti ir uždaryti, o vadinamajame "šiaurės miestelyje" vėl įsikūrusi svetima kariauna, būtų pasirėngusi viešpatauti per amžius? Ar suvokė praeitį rinkimus laimėjusieji savo atsakomybę, ar matė savo pagrindinį uždavinį - tautos ūkio atkūrimą? Jeigu ir suvokė, tai šiandien privalo pripažinti, kad to uždavinio neišsprendė. Iššvaistė savo jėgas intrigoms ir rietenoms, užuot telkę visas tautos jėgas. Niekaip nepajėgė įveikti pasipūtimo ir nerangumo. Smunkant gamybai, iš ko besurinksi mokesčius, kaip įvykdysi užplanuotą biudžetą, iš ko finansuosi sveikatos apsaugą, švietimą, mokslą?

Ką daro doras žmogus, norėdamas prasigylventi? Aišku: jis daug dirba. O kaip suprasti, kai darbo ištroškusiame inžinieriui liepiama rašyti pareiškimą, kad jis "sutinka" dirbti keturias dienas per savaitę ir, aišku, gauti mažesnę atlyginimą? Mokslininkui siūloma imti neapmokamas atostogas visiems metams! Tai kaip tada Lietuvai prasi-gylventi?

Juozas Žygas

Jeigu patys savęs negerbiame! Lyg iš miego pabudame tada, kai kiti pamazgas ant mūsų galvų ima pilti. Reikėtų tinkamai atsakyti į kiekvieną, nors ir mažiausią išpuolį, tai tuomet gal ir didesnių išpuolių mažiau teturėtume. Visuomet reikia atsiminti nors ir šimtą sykių kartotą priežodį, kad "ant palinkusio gluosnio visos ožkos lipa". Tad nereikia būti tais palinkusiais gluosniais.

Seniau, kuomet Lietuva tebebuvo okupuota, mes, išeivija, gana dažnai į įvairius išpuolius atsakydavome. Dabar, kuomet Lietuva jau beveik dešimt metų yra atsistatčiusi ir įsteigusi gausų ambasadų ir konsulatų tinklą, manau, kad jau jiems derėtų į visokius išpuolius atsakyti.

Bet, deja, taip nėra! Neseniai spaudoje buvo gana plačiai rašyta, kad lietuviams (gal būtų sportininkams) į Olandiją nuvykus, spaudoje buvo rašoma ir televizijoje rodoma: - "Jie - iš žydšaudžių tautos". Nors, bendrai paėmus, olandai yra mums draugiški, bet ir pro draugų išsišokimus nereikia tylomis praeiti. Nereikėtų užmiršti, kad Antrojo pasaulinio karo metu buvo sudarytos flamanų SS divizijos. Tik Lietuva ir Lenkija esesininkų dalinių neturėjo! Tačiau į tokių olandų išpuolį nei ten dirbantys Lietuvos diplomatai, nei Užsienio reikalų ministerija visai

NENORĖKIME, KAD KITI MUS GERBTŲ...

nereagavo. O juk pagrindinė ambasadorių pareiga ir yra atstovavimas savo valstybei ir jos reikalų gynimas!

Gal beveik visi matėme televizijoje rodomą "Holocaust". Ten, tarp kitko, buvo rodomi lenkų policijos uniformomis apvilkti "lietuviai esesininkai", neva dalyvavę malšinant Varšuvos žydų sukilimą. Bet ir toks apkaltinimas taip pat praėjo pro lietuvių akis beveik nepastebėtas. O juk šiuo atveju reikėjo, paėmus geriausius advokatus (už 30 ar 50% nuo laimėtos sumos) iškelti filmų kompanijai ir televizijai bylą ir pareikalauti padengti daugelio milijonų dolerių ieškinį. Vašingtono (*Washington, D. C.*) archyvuose yra pakankamai vokiškų dokumentų, kuriuose aiškiai parašyta, kad Lietuvoje naciams nepavyko SS dalinių suorganizuoti.

"Kai Lietuvos teritorijoje vyko genocido ir holokausto žudynės bei persekiojimai, kraštą valdė ne Lietuvos valdžia ar lietuvių tauta. Lietuviai patys buvo nelaisvi. Jie negalėjo nurodyti okupantams, ką ir kaip daryti. Lietuviai, kaip tauta, buvo bejėgiai." (Cituoju iš "Lietuvos aid", 1998 m. balandžio 23 d. laidos).

Stahleker atvyko į Kauną birželio 25 d. su pirmaisiais vokiečių kariuomenės daliniais ir pirmoji jo akcija buvo pogromų inspiravimas. [...] Tačiau greit paašikėjo, jog vien pogromais "žydų klausimo" išspręsti neįmanoma, tuo labiau, kad partizanai buvo nuginkluoti. Liepos pabaigoje naciai pradėjo sistemingą

žydų žudymą, kurį daugiausia vykdė Kaune įsikūrusi J. Hamann komanda ir Vilniaus ypatingasis būrys. Jie nebuvo gausūs (keliasdešimt vokiečių esesininkų ir apie 100 lietuvių). "Sužiedėlis pagrįstai daro išvadą, kad tai galėjo būti padaryta tik todėl, kad negausiems žydšaudžiams efektyviai talkino (gaudė žydus, gabeno juos į žudynių vietas, saugojo) lietuvių savivalda - valsčių viršaičiai, apskričių bei miestų viršininkai, burmistrai, o ypač policija," - rašo Liudas Truska "Kultūros baruose", 1999, 6 nr).

S. Sužiedėlis ir L. Truska jau yra pagarsėję savo panašiais "bešališkais" pareiškimais. Už tai, kaip "neutralūs", jie yra pakviesti į Lietuvos Prezidento sukurto Tarpautinę komisiją nacių ir sovietų okupacinių režimų nusikaltimams įvertinti. Kokio sprendimo tenka iš tokios komisijos galime laukti, jau beveik iš anksto matyti. S. Sužiedėlio, L. Truskos ir kitų į juos panašių tauškalai mūsų nebestebina, bet tenka stebėtis, kad Vašingtone vykusioje konferencijoje S. Sužiedėlis buvo pasodintas prie prezidento stalo! Ir dar labiau mus stebina, kad Ateitininkų studijų savaitgalyje "Dainavos" stovyklavietėje, kai buvo nagrinėjama holokausto tema, paskelbtos tokios išvados: 1. Holokaustas Lietuvoje įvyko. 2. Dalis lietuvių šaudė žydus. 3. Daugelis, kurie ir nešaudė, bet netiesiogiai buvo įsivėlę į holokaustą (žr. "Ateitis", 1999 3/4).

Tarptautinių įvykių apžvalga

(Atkelta iš 2 p.)

licijos būriai. Vakarinėje miesto dalyje, ant Zavodskoj rajono savivaldybės jau kabo Rusijos vėliava.

• Pakistano valdžia paskelbė, kad jos atominių ginklų kontrolė yra neseniai sudarytos Valstybės komandos rankose. Šiai komandai vadovauja vyriausybės galva - generolas *Pervez Musharraf*.

• Kinijos valdžia iškviėtė JAV ambasadorių ir įspėjo jį, kad Kinija esanti labai nusi-vylusi JAV Kongrese prasi-dėjusiais svarstymais apie Taivano ginklavimą ir tos "Kinijos provincijos" skatinimą paskelbti nepriklausomybę. Kinija niekada nesutiksianti su tokiu neteisėtu JAV elgesiu.

• JAV Valstybės sekreto-

rė *Madeleine Albright* pirmą kartą susitiko su laikinuoju Rusijos prezidentu Vladimiru Putinu. Ji susidariusi įspūdį, kad šis esąs puikiai informuotas ir pasirėngęs siekti, kad būtų sustabdytos ginklavimosi varžybos, o Dūma patvirtintų anksčiau apsvartytas sutartis. Jų pokalbis truko tris valandas.

• Indonezijos kariuomenės vadas gen. *Wiranto* atsisakė pasitraukti iš pareigų, nors to pareikalavo valstybės prezidentas. Generolas paneigė gandus, kad kariuomenė kalta dėl religinių karų ir gyventojų žudynių.

• Kosovo provincijoje dar vis pasitaiko serbų ir albanų susišaudymų. Vasario 3 d. įvyko susidūrimas prancūzų kareivių prižiūrimoje pasienio zonoje prie Kosovyska Mitrovica miestelio.

Lietuvos ambasados pranešimai

GARBĖS KONSULAS – STANLEY BALZEKAS

VAŠINGTONAS, vasario 8 d. – JAV Valstybės departamentui pritarus, Lietuvos Respublikos garbės konsulo pareigas *Palm Beach, FL* pradeda eiti *Stanley Balzekas*. Įgaliojimo raštas dėl jo paskyrimo garbės konsulu užsienio reikalų ministras pasirašė praėjusiais metais.

Du verslo vadybos ir rinkodaros magistro laipsnius turintis *Stanley Balzekas* yra žinomas Čikagos verslininkas ir aktyvus visuomenės veikėjas. *S. Balzekas* įkūrė daugelį kultūrinio pobūdžio organizacijų, taip pat ir Lietuvių kultūros muziejų.

S. Balzekas gimė 1924 m. Čikagoje, verslininkų ir aktyvių visuomenininkų šeimoje.

Garbės konsulatą *Palm Beach, FL* numatoma atidaryti kovo viduryje, minint 10-ias Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo metines.

KONFERENCIJA JAV-BALTIJOS VALSTYBIŲ CHARTIJOS 2-UJŲ METINIŲ PROGA

VAŠINGTONAS, vasario 10 d. – Šiandien Vašingtone darbą baigė konferencija "JAV ir Baltijos valstybių chartija po dviejų metų: pasiekimai, problemos ir perspektyvos". Konferencijos metu apžvelgtas JAV ir Lietuvos, Latvijos bei Estijos bendradarbiavimas politikoje, ekonomikoje ir kitose srityse. Pranešimą apie Lietuvos ir JAV ekonominių santykių plėtotę perskaitė Užsienio reikalų ministerijos Daugiašalių santykių departamento

direktorius Giedrius Čekuolis.

Pagrindinį konferencijos pranešimą skaitė JAV Valstybės sekretorės pavaduotojas *Strobe Talbott*. Jis labai teigiamai vertino pastaraisiais metais pasiektą Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių pažangą, kartu nurodymas ir darbus, kurie laukia pasirengimo laikotarpiu. Tai gynybinių pajėgų modernizavimas, ekonominės reformos, atviros visuomenės kūrimas, geri kaimyniniai santykiai. Pranešime akcentuota, kad JAV, aptardama Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių pasirengimą narystei NATO, atsižvelgs į šiuos veiksmus ir jas vertins individualiai. *S. Talbott* pabrėžė bendradarbiavimo Baltijos jūros regione svarbą bei Lietuvos pastangas, stiprinant santykius su Rusijos Federacijos Kaliningrado sritimi.

Valstybės sekretorės pavaduotojas pažymėjo, kad Lietuvos, Latvijos ir Estijos įsitvirtinimas Vakarų struktūroje yra JAV nacionalinis interesas ir išreiškė viltį, kad kita JAV administracija tęs dabartinės administracijos politiką. Jis pareiškė tikįs, kad Rusija, laikui bėgant, supras Baltijos valstybių narystės NATO naudą ir pabrėžė, kad nė viena ne NATO valstybė neturi veto teisės, sprendžiant dėl sekančio NATO plėtros etapo.

Didelį susidomėjimą sukėlusioje konferencijoje apsilankė Valstybės pasekretoriaus pavaduotojas *Ronald Asmus*, kiti administracijos, Gynybos departamento ir Kongreso aukšti pareigūnai, žymus finansininkas ir filantropas *George Soros*, Vašingtone reziduojančio diplomatinio korpuso, pagrindinių ne-

vyriausybinių JAV užsienio politiką formuojančių organizacijų bei JAV kompanijų, investavusių Baltijos valstybėse, atstovai.

Konferenciją JAV ir Baltijos valstybių partnerystės chartijos pasirašymo 2-ųjų metinių proga surengė Užsienio reikalų komitetas, Jungtinė Amerikos baltijiečių taryba (JBANC) bei Lietuvos, Latvijos ir Estijos ambasados.

ROLANDO PAKSO VIZITAS VAŠINGTONE

VAŠINGTONAS, vasario 11 d. – Susitikimu su JAV lietuvių organizacijų atstovais šiandien vizitą Vašingtone baigė Lietuvos Prezidento atstovas specialioms pavedimams Rolandas Paksas.

Šio vizito metu jis susitiko su JAV Kongreso, Valstybės departamento ir Gynybos departamento pareigūnais, bendravo su JAV žiniasklaidos atstovais, diskutavo su nevyriausybinių ir akademiinių organizacijų, prisidedančių prie JAV užsienio politikos formavimo, ekspertais, dalyvavo JAV ir Baltijos šalių partnerystės chartijos antrosioms metinėms skirtose konferencijose. Susitikimuose su JAV kompanijų atstovais buvo aptartos Lietuvos ir JAV ekonominio bendradarbiavimo perspektyvos. R. Paksas sveikino JAV investicijas Lietuvoje ir pažymėjo jų svarbą spartesnei ūkio plėtrai. Susitikimuose jis pabrėžė, kad Lietuva skiria ir skirs ypatingą dėmesį strateginių užsienio politikos tikslų įgyvendinimui – narystei NATO ir ES bei gerų kaimyninių santykių plėtotei.

Parengė Rolandas Kačinskas

Pasaulis ir Lietuva

* **PRAREGĖJIMAS.** Rusijos liberalios "Jabloko" partijos lyderis Grigorijus Javlinskis interviu Reuters pareiškė, jog laikinojo prezidento Vladimiro Putino pradėta antiteroristinė operacija Čečėnijoje virto karu prieš čečėnų tautą. Tai yra nusikaltimas, nes žūva tūkstančiai žmonių, o karas neturi ateities, nematyti jokio politinio sprendimo. Jo nuomone, partizaninis karas truks ilgai, ir tai bus tragedija Rusijai. Javlinskis sakė, jog tapęs prezidentu, jis sustabdytų karą bei įvestų daugiau skaidrumo į rinkos ekonomiką, kad padarytų galą korupcijai lygiui. V. Putin to negali padaryti, nes yra atstovas tos sistemos, kuri šias problemas ir sukėlė. *REUTERS*

* **SUSITIKIMAS NEĮVYKS.** Iš Maskvos karinių ir diplomatinį šaltinių sužinota, jog šį mėnesį planuotas NATO generalinio sekretoriaus lordo *George Robertson* vizitas į Maskvą neįvyks, nes Rusija nesutinka su svarstomų klausimų temomis ir nori būti laikoma "rimta partnere". Tačiau Maskva "vertina bendradarbiavimą su NATO" ir siūlo susitikimą surengti vėliau. Karinio savaitraščio "Nezavisimoje vojennoje obozrenije" (nepriklausoma karinė apžvalga-rus.) apžvalgininko Igorio Korotčenko nuomone, *G. Robertson* vizitas netinka jau prasidėjusiai Vladimiro Putino rinkimų kampanijai, kurioje vyraus antikavarietiški ir prieš NATO nukreipti šūkiai. *REUTERS*

* **ŠALINA OKUPACIJOS ŽENKLUS.** Ukrainos vyriausybė įpareigojo restauruotojus pašalinti sovietinę simboliką nuo šalies parlamento pastato fasado ir pilonų. Darbai tikriausiai prasidės pavasarį. Gali būti, kad iki to laiko bus patvirtintas ir valstybinis herbas, kurį kuria specialiai sudaryta komisija. Parlamento pastatas Ukrainos sostinėje – vienintelė valstybinė įstaiga, kur išliko nebeegzistuojančios valstybės simbolika. *INTERFAX, ITAR-TASS*

* **JAV POŽIŪRIS Į GUDIJOS PRIJUNGIMĄ PRIE RUSIJOS.** JAV Valstybės sekretoriaus pavaduotojas *Strobe Talbott*, susitikęs su Baltarusijos Aukščiausiosios tarybos pirmininku Semionu Šareckiu, patvirtino JAV ketinimus padėti jėgoms, kovojančioms už demokratiją Baltarusijoje. *S. Talbott* pareiškė, kad demokratijos plėtra Baltarusijoje turėtų vykti, išlaikant nepriklausomybę. Baltarusių tauta 1991 m. pasirinko nepriklausomybę ir "sąjungą" su Rusija negali būti vertinama kaip atspindinti tautos valią. *BelaPAN*

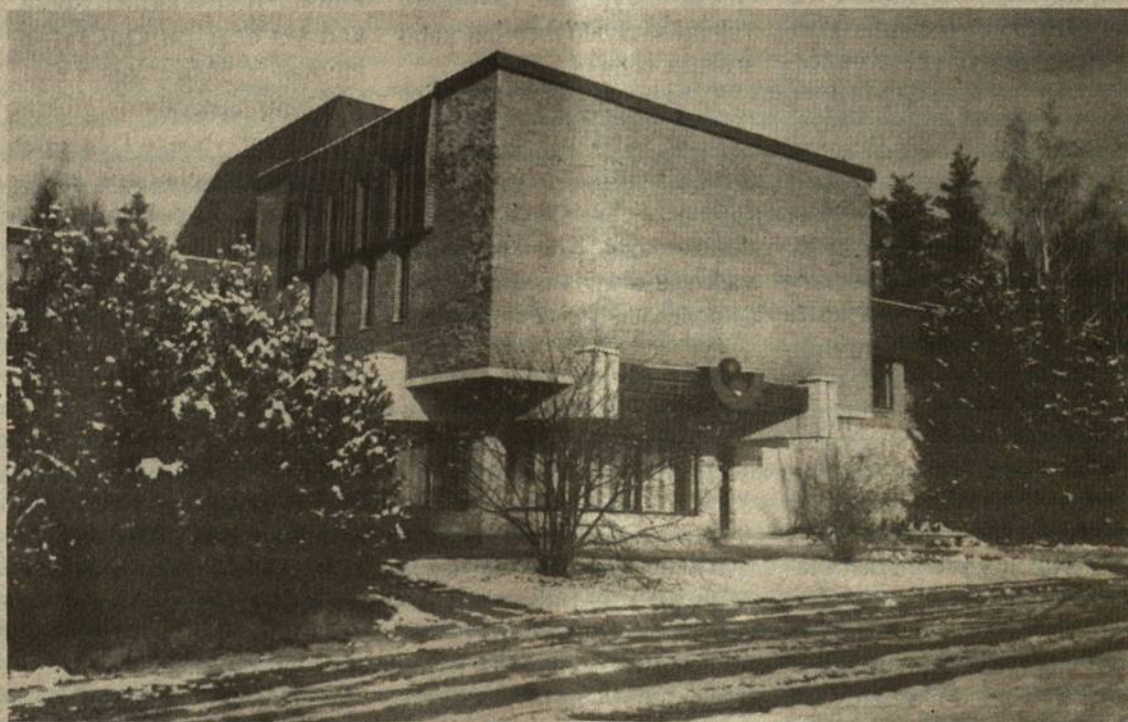
* **"PENKTOJI KOLONA".** Latvijos policija padarė kratas Nacionalinės bolševikų partijos (NPB) būstinėje bei jos narių butuose ir konfiskavo plakatų, afsišaukimų ir literatūros. NPB sudaro jauni rusakalbiai radikalai, susiję su Rusijos ultranacionalistais. Jos nariai ne tik teploja pjautuvą ir kūjį ant valstybinių pastatų, bet ir šmeižia valstybės pareigūnus bei užsiima kita ardomąja veikla. *DPA*

* **PINIGAI "PENKTAJAI KOLONAI".** Rusijos NVS reikalų ministras Leonid Dračevskij žurnalistams pareiškė, kad Rusijos humanitarinio bendradarbiavimo su NVS ir Baltijos šalimis programa, kurios projektui pritarta ketvirtadienį vyriausybės posėdyje, bus parengta per 3-4 artimiausius mėnesius. Kaip pažymėjo L. Dračevskij, rengiamame dokumente daug dėmesio skiriama kultūriniam bendradarbiavimui, rusų kalbos išsaugojimui, jaunimo politikai. Ministras pareiškė, kad tokios išlaidos atsipirks šimteriopai. Einantis Rusijos prezidento pareigas Vladimir Putin, pradėdamas vyriausybės posėdį, pareiškė, kad iš Rusijos federalinio biudžeto skiriama nepakankamai lėšų humanitariniam bendradarbiavimui su NVS ir Baltijos šalimis. *ITAR - TASS*

* **OKUPANTAI KLASTOJA ISTORIJĄ.** Rusijos užsienio reikalų ministerijos išplatintame pranešime sakoma, kad Rusijos ambasadoriaus Estijoje Aleksejaus Gluchovo pareiškimas dėl Tartu taikos sutarties 80-ųjų metinių visiškai atitinka RF užsienio reikalų ministerijos poziciją. Tartu taikos sutartis "priklauso istorijai", juridškai ir faktiškai ji nustojo galioti 1940 metais, kai Estija buvo priimta į SSRS sudėtį. Estijos pasitraukimas iš SSRS sudėties 1991 metais jokių būdu nereiškia, kad vėl įsigaliojo ikikarinės Estijos sudaryta Tartu taikos sutartis. Estijos Respublikos nepriklausomybės pripažinimas 1991 metų rugsėjo 6 d. rėmėsi tuo, kad Estija iki pat to momento buvo Sovietų Sąjungos sudėtyje kaip Estijos Sovietų Socialistinė Respublika. *ITAR - TASS*

* **NEDARBAS AUGA.** Vasario 4 d. Darbo birža paskelbė, kad Lietuvoje įregistruota 191 608, arba 10,8 proc., bedarbių. Didžiausias nedarbas vasario 1 d. buvo Akmenėje (20,5 proc.), Šalčininkuose (20,3 proc.) ir Lazdijuose (19,4 proc.), mažiausias – Prienų (6,2 proc.), Kėdainių (6,7 proc.) ir Kaišiadorių (7,3 proc.) rajonuose. Vilniuje nedarbas buvo 7,6 proc., Kaune – 7,8 proc., Klaipėdoje – 7,9 proc., Šiauliuose – 16,2 proc., Panevėžyje – 15,0 proc. *REUTERS, BNS*

Lankytinos vietos

Kaldinių observatorijos administracinis pastatas. *Dalios Puškorienės nuotr.*

Lietuvių telkiniuose

Amerikos Lietuvių Tautinėje sąjungoje

Lemont, IL

Kovo 11-osios minėjimas

Artėja Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 10-metis – Kovo 11-ji. Daugelis iš mūsų gerai prisimena, kaip 1990 metų kovą gaudėme žinias iš Lietuvos ir su kokių džiaugsmu sutikome pranešimą, kad tautos išrinkti atstovai paskelbė apie atkuriamą nepriklausomą valstybę.

Amerikos lietuvių tautinė sąjunga (ALTS) rengia atitinkamą šios sukakties minėjimą kovo 12 d., sekmadienį, Pasaulio lietuvių centre, *Lemont, IL*. Numatyta minėjimo programa. 11:00 v. r. Mūsų Palaimintojo Jurgio Ma-

tulaičio misijos bažnyčioje aukos ir pasakys atitinkamą pamokslą tos misijos kapelionas, kun. Algirdas Paliokas SJ. 12:30 v. p. p. didžiojoje centro salėje pagrindinę kalbą pasakys "Dirvos" redaktorius dr. Jonas Jasaitis. Meninę programos dalį atliks Ričardo Soko vadovaujamas vokalinis moterų ansamblis, deklamuos liuanistinės mokyklos mokinės. Programai vadovaus Daiva Meilienė.

Visus kviečiame šiame minėjime gausiai dalyvauti.

Vaclovas Mažeika

ALTS vicepirmininkas

NAUJA JAV LIETUVIŲ RESPUBLIKONŲ VADOVYBĖ

(Federacijos pranešimas)

Praėjusių metų gruodžio ir šių metų sausio mėnesį korespondenciniu būdu praveisti Amerikos lietuvių respublikonų tautinės federacijos valdybos rinkimai.

Nominacijų komisija (pirmininkas – Pranas Jurkus, nariai – Kazimieras Oksas ir Mindaugas Baukus) paruošė rinkimams medžiagą, pakvietė siūlyti kandidatus ir išsiuntinėjo siūlomų kandidatų sąrašą balsavimui.

Sausio 25 dieną atidarius balsavimo vokus rasta, kad į valdybą išrinkti šie asmenys: pirmininkas – Jonas Urbonas (*Michigan* valstija), pirmasis vicepirmininkas – Vytautas

Vidugiris (*California*), antrasis vicepirmininkas – Dr. Michael Pakštys (*Virginia*) trečiasis vicepirmininkas – Saulius Anužis (*Michigan*), išdininkas – Vytas Petrulis (*Michigan*), sekretorė – Marytė Petrulis (*Michigan*).

Balsavime dalyvavo šie federacijos skyriai ar valstijų atstovai: *Illinois, Michigan, Ohio, Virginia, Maryland, Indiana, Massachusetts, Arizona, Connecticut ir New Jersey*.

Naujasis Amerikos lietuvių respublikonų tautinės federacijos adresas: 1418 West Elmwood, Clawson, MI 48017

Kovo 11-oji

Kovo 11-osios dešimtmečiui artėjant, prašome Jus atsakyti į šiuos klausimus:

1. Ką Jums reiškė Kovo 11-oji 1990 - 1991 metais? Kaip tada įsivaizdavote Lietuvos ateitį, pavyzdžiui, po 10 metų?

2. Kaip šie, iš tikrųjų visą pasaulį sukrėtę įvykiai atrodo iš 10 metų nuotolio? Kas pa-

daryta ir nepadaryta? Kodėl nepadaryta?

3. Kaip sugrįžti prie Kovo 11-osios idealų? Ar tai iš viso yra įmanoma?

4. Kaip dabar įsivaizduojate Lietuvos ateitį po 10 metų, t.y. 2010 metais?

Laukiame ir rašinių šia tema.

Redaktorius

Amerikos Lietuvių Taryba sveikina visą lietuvių tautą, švenčiančią Lietuvos valstybės nepriklausomybės paskelbimo 82 metų sukaktį ir jos atstatymo 10-metį.

Kviečiame visus geros valios lietuvius jungtis į bendrą talką, stiprinant taip sunkiai iškovotą nepriklausomybę, tvirtinant vienybės ryšius tarpusavyje ir su broliais bei seserimis Lietuvoje, statant Tautos valstybingumą ant doros, sąžiningumo ir didžiadvasiškos aukos pamatų.

Saulius V. Kuprys
Pirmininkas

JAV LB Švietimo taryboje JAUNIMO KELIONĖ PO LIETUVĄ

LR Švietimo ir mokslo viceministrė Vaiva Vėbraitė atsiuntė LB Švietimo tarybai Tėvynės pažinimo ekskursijos, skirtos vyresnio amžiaus moksleiviams, organizavimo projektą. Pateikiame kelionės aprašymą:

EKSKURSIJA:

Vilnius – Kaunas – Palanga – Kuršių Nerija – Klaipėda – Vilnius

Trukmė – 6 dienos. Laiskas: 2000 m. birželio 19-24 arba birželio 26-30 d.

Dalyvių skaičius:

25 žmonės (dvidešimt du 15-18 metų amžiaus moksleiviai, ir 3 suaugusieji) arba 12 žmonių (dešimt 15-18 metų amžiaus moksleivių, 2 suaugusieji).

Keliaujame autobusu.

Pirmoji diena

Apžvalginė ekskursija po Vilniaus senamiestį. Prezidentūra arba Seimas, Universitetas, Gedimino pilis, Arkikatedros požemiai, Šv. Onos bažnyčia, Aušros vartai. Muziejai (pasirinktinai).

Antroji diena

Apžvalginė ekskursija po Vilnių. Televizijos bokštas. Antakalnio ir Rasų kapinės. Išvyka iš Vilniaus į Trakus. Nakvynė (dvi naktis) Lietuvos jaunimo turizmo centro viešbutyje Vilniuje.

Trečioji diena

Išvykimas iš Vilniaus.

Regina Kučienė

Sustojimas Kaune. Ekskursija po Kauno senamiestį. Čiurlionio, Karo muziejai. Kelionė į Palangą, sustojant prie Panemunės pilių.

Ketvirtoji diena

Palanga. Poilsis prie jūros. Ekskursija po Palangą. Gintaro muziejus. Nakvynė Palangos poilsio namuose.

Penktoji diena

Kelionė į Kuršių Neriją. Juodkrantė, Nida. Grįžtant į Palangą, ekskursija po Klaipėdos senamiestį. Nakvynė Palangos poilsio namuose.

Šeštoji diena

Kelionė į Vilnių. Pakeliui apsilankoma Kretingos žiemos sode, muziejuje, Salantuose, Orvidų sodyboje, netoli Šiaulių esančiame Kryžių kalne. Nakvynė Lietuvos jaunimo turizmo centro viešbutyje Vilniuje.

Ekskursijos maršrutus ir trukmę galima keisti pagal ekskursijos dalyvių pageidavimus, iš anksto susitarus.

Ekskursijos dalyviams pageidaujant, vakarais galima organizuoti vakarones su Lietuvos mokyklų moksleiviais, išvykas į koncertus, spektaklius.

1-oji samata:

(Nurodytos kainos yra apytikslės)

Dalyvių skaičius: 12

Dalyvių maitinimas: 25 Lt x

12 x 6 = 1800Lt;

Nakvynė Vilniuje: 25 Lt x 12 x 3 = 900Lt;

Nakvynė Palangoje: 35 Lt x 13 x 3 = 840Lt;

Muziejų lankymas: 20 Lt x 12 = 240Lt;

Ekskursijos aptarnavimas (vadovas) – 500 Lt;

Autobuso nuoma – 3600Lt;

Degalai (1500km-480 litrų) – 1000 Lt;

Iš viso: 8880 Lt

Ekskursijos kaina vienam žmogui – 740 Lt

2-oji samata:

Dalyvių skaičius: 25

Dalyvių maitinimas: 25 Lt x 25 x 6 = 3750Lt;

Nakvynė Vilniuje: 25 Lt x 25 x 3 = 1875Lt;

Nakvynė Palangoje: 35 Lt x 25 x 3 = 1750Lt;

Muziejų lankymas:

20Ltx25=500Lt;

Ekskursijos aptarnavimas (vadovas) – 500 Lt;

Autobuso nuoma – 4600Lt;

Degalai (1500km-480 litrų) – 1000 Lt;

Iš viso: 13975 Lt

Ekskursijos kaina vienam žmogui – 559 Lt

Susidomėjusieji moksleivių pažintine kelione, gali kreiptis į Reginą Kučienę:

13648 Kickapoo Trail

Lockport, IL 60441, USA,

Tel/fax: 708-301 6410;

e-mail:

kucai@worldnet.att.net

AUKOS PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS FONDUI

(Tęsinys. Pradžia - 5 nr.)

V. Kudirkos Šaulių kuopa – 50 dol.; Jonas Viktazentis – 30 dol.; S. ir E. Walinsky – 25 dol.; S. ir A. Walinsky – 25 dol.;

1,000 dol.: Dalia Šaulys, Chicago, IL; Vacys Šaulys, Lemont, IL; Zuzana ir Antanas Janušiai, Livonia, MI; Talka Lithuanian Credit Union Limited, Hamilton, Ont., Canada;

625 dol.: Romualdas Kašuba, St. Charles, IL;

600 dol.: Aldona ir Stasys Bačkaičiai, Great Falls, VA;

500 dol.: JAV LB Palm Beach apylinkė (c/o Vytautas Kulpa), Palm Beach Shores, FL; Gražutė Sirutienė, Santa Monica, CA;

250 dol.: John ir Rima Bačanskas, Pompano B., FL;

225 dol.: Association of Young Lithuanian Americans (c/o Vytenis p. Kirvelaitis, išdininkas), Lockport, IL;

200 dol.: Kęstutis Du-

bauskas, Calgary, AB, Canada; Juozas Sungaila, Etobicoke, Ont., Kanada; Algis ir Yolanda Zaparackas, Farmington Hills, MI;

150 dol.: Laimutė O. Griniūtė-Šmulkstys, Melrose Park, IL; Vytautas ir Gražina Kamantai, Grand Rapids, MI; A. ir B. ir I. Lesevičius, Chicago, IL; Stanley Patrick, Port Richey, FL; Apolinaras

Varnelis, Dowagiac, MI;

125 dol.: A.V. Dundzila, McLean, VA; Stanley Surantas, Rickford, IL;

120 dol.: Virgus ir Kristina Volertas, Narberth, PA;

100 dol.: K.G. Ambrozaitis, Chesterton, IN; Saulius ir Lina Anužis, Lansing, MI; Justinas Dėdinas, Oak-

(Nukelta į 10 p.)

Veiklūs visuomeninkai – PLB vykdo. vicepirmininkas Algis Rugienius ir JAV LB bei Lietuvos Respublikos Seimo komisijos narė Liūda Rugienienė. Jono Jasaičio nuotr.

PROFESORIAUS JUSTINO PIKŪNO SUKAKTYS

PAGERBTAS PROF., DR. J. PIKŪNAS

Sausio 30 d. Dievo Apvaizdos kultūros centre *Southfield* prie Detroito buvo pagerbtas prof. dr. Justinas Pikūnas, švenčias dvejus garbingas sukaktis – akademinės kelio 50-metį ir 80-ąjį gimtadienį. Šv. Mišių metu Dievo Apvaizdos bažnyčioje klebonas kun. Aloyzas Volskis jam perdavė Popiežiaus Jono Pauliaus II ypatingą apaštalinį palaiminimą. Mišias taip pat aukoją buvęs klebonas Viktoras Kriščiunevičius. Mišiose giedojo Pranas Zarranka ir jo sudarytas kolektyvas.

Pagerbtuvių pradžioje

rengėjų vardu Birutė Bublėnė ir dr. Romualdas Kriaučiūnas profesorį apjuosė dviem austinėmis juostomis, pažymintiomis jo amžiaus ir akademinio darbo sukaktis. Apie sukaktuvininką kaip psichologą kalbėjo dr. Romualdas Kriaučiūnas. Visuomeninę jubilato veiklą apžvelgė buvęs Ateitininkų federacijos vadas dr. Petras Kisieličius. Šeimos vardu žodį tarė Kristina Pikūnaitė. Jubilata pasveikino Ateitininkų federacijos vadas Juozas Polikaitis. Pagerbtuvių pabaigoje profesorius įteiktas medžio drožinys ir meniškai paruoš-

tas albumas, talpinąs apie šimtą gautų raštiškų sveikinių. Programą gyvai pravedė ir iš sukaktuvininko raštų ištraukė skaitė populiarioji aktorė Virginija Kochanskytė, specialiai atvykusi iš Lietuvos.

Po oficialiosios dalies vyko pabendravimas ir kavutė. Salėje buvo išstatyta prof. dr. J. Pikūno gausių atspausdintų raštų bei šeimos nuotraukų parodėlė. Norintieji galėjo įsigyti jo naujausią knygą *"Meilės psichologija"* ir gauti autoriaus įrašą.

"Dirvos" koresp.

Sukaktuvininkas prof. J. Pikūnas taria padėkos žodį. Gražinos Kriaučiūnienės nuotr.

"SENĖJIMAS TĖRA BLOGAS ĮPROTIS..."

Mintimis persikelkime į 1948-tuosius metus, į pabėgėlių stovyklą Rebendorfe, Vokietijos Bavarijoje. Ten vieną dieną atvyko lietuvis studentas, kuris lietuviams gimnazistams pateikė psichologinius testus. Tik daug vėliau, jau Amerikoje, aš susigaudžiau, kad tas studentas buvo Justinas Pikūnas. O aš buvau vienas iš tų mokinių.

Po daugiau negu penkiasdešimt metų man tenka privilegija aptarti to buvusio studento psichologinį darbą ir palikimą. Tai garbinga, bet sunki užduotis, nes trumpame rašinyje įmanoma tik probėgomis paliesti kai kurias jo pasiekimų viršūnes, gerai žinant, kad norint jas pasiekti, reikėjo daug kūrybinio darbo, pastangų ir laiko.

Justinas Pikūnas gimė 1920 m. sausio 7 d. Miroslave (Alytaus apskr.) Taigi šių metų pradžioje jam suėjo 80 metų. 1944 m. rugsėjyje jis pasitraukė į Austriją. 1950 m. gruodyje emigravo į JAV ir apsigyveno Detroito.

Būsimasis profesorius 1941-43 metais studijavo Vytauto Didžiojo universitete, o 1945-49 – Miuncheno *Maximilian-Ludwig* universitete, kuriame įgijo filosofijos daktaro laipsnį psichologijoje. Po to dar metus tobulinosi Paryžiaus universitete. Tad turime ir antrąją sukaktį – akademinės veiklos 50-metį.

Nuo 1951 metų pastoviai dėstė Detroito universitete iki pasitraukimo į pensiją 1987 metais. Ta proga, rekomenduojant universiteto dekanui ir viceprezidentui, jam buvo suteiktas profesoriaus emerito vardas. Universiteto prezidentas *Robert Mitchell* savo 1987 m. vasario 28 d. laiške prof. Justinui Pikūnui pažymėjo, kad "šis titulas skiriamas labai retai ir yra teikia-

Dr. Romualdas Kriaučiūnas

mas tik išskiliams profesoriams, pasižymėjusiems pedagoginiame darbe ir išskirtinėje tarnyboje universiteto bendruomenei. Tokios garbės jūs tikrai esate užsitarnavę." Čia dera pažymėti, kad dar 1961 metais jam buvo suteiktas pilno profesoriaus vardas. O tai – tikrai stebėtina. Nuo 1992 iki dabar J. Pikūnas yra vizituojantis profesorius Vytauto Didžiojo universitete Kaune ir kitose aukštojo mokslo institucijose Lietuvoje.

Prof. J. Pikūnas dažnai dalyvaudavo mokslininkų suvažiavimuose. Ne kartą juose skaitė savo srities pranešimus. Buvo gavęs nemažą stipendijų įvairiems tyrimams atlikti. Šių tyrimų rezultatus jis pateikdavo psichologų konferencijose bei moksliniuose žurnaluose. Šalia kursų dėstymo ir dalyvavimo universiteto komisijose, jam teko pirmininkauti Doktoratų programos komisijai, Vaikų diagnostikos centrui, Mokyklinės psichologijos programai, Vaikų ir šeimos centrui. Ketverius metus buvo psichologijos katedros vadovu.

Jo mokslinis palikimas skirstytinas į dvi kategorijas. Pirmoje yra šimtai, jei ne tūkstančiai jo buvusių studentų, kurie išlausė 10 žemesnių ir 12 aukštesnių studijų kursų bei atliko testavimo ir psichoterapijos praktiką. Profesorius vadovavo maždaug 70-čiai ruošusių tezės ir disertacijas, įgyjant magistro ir daktaro laipsnius. Per daugelį metų pasėtas profesinio paruošimo grūdas nešė ir tebeneša gražų derlių. Keletą jo buvusių studentų man teko susitikti savo profesiniame darbe. Jie visi pagarbiai ir su dėkingumu prisiminė profesoriaus svarbų įnašą į

jų pačių paruošimą.

Dar apčiuopiamesnis yra profesoriaus raštiškas palikimas. Tai jo išspausdintos studijos: raštai, straipsniai, prieinami kitiems – ypač akademiniam pasaulyje. Visa tai vainikuoja jo stambios ir vertingos knygos. Kai kurios iš jų sulaukė net papildomų laidų. Unikaliu įnašu reikia laikyti 1953 metais profesoriaus sukonstruotą *grafoskopinę skalę* ir jai pritaiktą *vadovą*. *Vadovas* vėliau buvo plečiamas ir dokumentuojamas. Standartizuota skalė išspausdinta 1956 metais. 1963 metais pasirodė jos antroji forma. 1969 metais Detroito universitetas išleido antrąją laidą *"The Graphoscopic Scale: Manual"*. Pagaliau, 1982 metais išleistas naujas skalės vadovas – *Manual for the Pikunas Graphoscopic Scale*. 1996 metais ši knyga – "Grafoskopinės skalės vadovas" – išleista lietuviškai. Ją iš anglų kalbos išvertė Aistė Diržytė, o išleido "Humanitas" leidykla Kaune.

Dėstydamas universitete J. Pikūnas parengė paskaitų ciklą, kuris buvo išspausdintas rotatoriumi. Jo pirmoji

Profesoriaus J. Pikūno mokslinę veiklą apžvelgia dr. Romualdas Kriaučiūnas. Gražinos Kriaučiūnienės nuotr.

knyga *"Fundamental Child Psychology"* *Bruce* leidykla išleido 1957 metais. Po dviejų metų Detroito universitetas išleido jo *"Developmental Psychology"*. *McGraw-Hill* leidykla 1961 m. išleido *"Psychology of Human Development"*. 1969 metų pavasarį vadovėlių rinkoje pasirodė *McGraw-Hill* leidyklos išleista antroji, papildyta laida *"Human Development: A Science of Growth"*, apimanti asmens vystymosi raidą. Išleistas ir vadovėlis dėstytojams – *"Instructor's Manual for Human Develop-*

ment". Jo pasisekimas buvo tikrai didelis: šią knygą naudojo net 59 kolegijos ir universitetai vien Amerikoje. Garsas pasklido po platųjį pasaulį ir 1971 metais Japonijoje išleista *"International Student Edition of Human Development: A Science of Growth"*.

Universitetinių vadovėlių rinkoje yra labai didelė konkurencija. Net ir geriausia knyga ilgainiui pasensta. Tai ypač svarbu kursuose naudojamoms knygoms. Norėdamas užtikrinti knygų toli-

(Nukelta į 9 p.)

Prof. Justinas Pikūnas (viduryje) tarp šeimos narių. Gražinos Kriaučiūnienės nuotr.

Jaunimo puslapis

Gailutė Klimaitė

GRAŽUS LIETUVOS MOKSLEIVIŲ PASIRODYMAS

Sausio 31 d. ketvirtas jaunuolių – Kauno ir Panevėžio mokyklų atstovų – lankėsi John Carroll universitete Klyvlende (*Cleveland, OH*). Jie čia atvyko kaip 12-ojo metinio Pasaulio mokyklų svarstybų čempionato (*12th Annual World Schools Debating Championships*) dalyviai, kartu su įvairių pasaulio valstybių moksleivių komandomis vienos dienos svarstybų programai. Čempionatą ši kartą rengė *Duquesne* universitetas (*Pittsburgh, Pennsylvania*). Tai buvo pirmoji Lietuvos moksleivių svarstybininkų kelionė į Jungtines Amerikos Valstijas nuo vadinamojo Debatų (*lietuviškai – svarstybų*) klubų įkūrimo Lietuvoje 1994 metais. Juos lydėjo viena iš pagrindinių šios moksleivių užklasinės veiklos programų steigėjų Lietuvoje Alina Gutauskienė. Ji – Kauno J. Jablonskio gimnazijos anglų kalbos mokytoja ir šios gimnazijos Debatų klubo direktorė. Kartu atvyko ir 1999 metais įsteigto visos Lietuvos Debatų centro, esančio Druskininkuose, direktorė Virginija Pakšienė. Mes džiaugėmės, kad pavyko gauti *Duquesne* universiteto Debatų direktorės Dr. *Wenzlaff* sutikimą paskirti Lietuvos jaunuolius svarstyboms Klyvlende.

Tarptautinio čempionato programa tęsėsi visą savaitę – nuo sausio 30-os iki vasario 4 d.. Joje buvo numatyta vienos dienos išvyka į įvairias mokyklas *Erie, Pennsylvania*, ir *Cleveland, Ohio*. Į čempionatą buvo suvažiavę moksleiviai iš trisdešimties valstybių. Džiaugėsi ir A. Gutauskienė su moksleiviais, kad pasisekė gauti lėšų atvykti į JAV. 1999 metų lapkričio mėnesį atrankiniame

PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESO RUOŠA AUSTRALIJOJE

Australijos lietuvių jaunimo sąjunga (ALJS) kartu su Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga (PLJS) rengia dešimtąjį Pasaulio lietuvių jaunimo kongresą Australijoje.

Dešimtas PLJK vyks *Sydney* ir *Melbourn* nuo 2000 m. gruodžio 20 d., trečiadienio iki 2001 m. sausio 14 d., sekmadienio. Tikimės, kad atvyks atstovai iš įvairių pasaulio kraštų. Dalyvaudami kongrese, jie turės progos susipažinti su nuostabiąja Australija, dalyvauti lietuviškoje kultūrinėje veikloje ir pasikalbėti apie lietuvių išeiviją.

PLK ruošos komitetas

konkurse laimėję pirmąją vietą ir teisę dalyvauti tarptautiniame čempionate, jie visi buvo labai susirūpinę, kad nesurinks lėšų kelionei. Juos išgelbėjo Lietuvos Generalinis garbės konsulas Kalifornijoje Vytautas Čekanavičius, išrūpinęs jiems 1250 dolerių per *Lithuanian Assistance League*. Mes kartu su p. A. Gutauskiene ir jos mokiniais esame giliai dėkingi gerb. konsului p. V. Čekanavičiui.

Pagrindinė svarstybų tema buvo "Etikos problemos naujajame tūkstantmetyje: teisė ir atsakomybė gyvenime, politikoje, moksle ir versle." Ši tema yra artima Lietuvos svarstybų klubų misijai. Jų informacinėje knygtėje rašoma: "Viena pagrindinių problemų, su kuria dabar susiduria Lietuva, yra atviros demokratinės visuomenės sukūrimas. Mes teigiame, kad debatų programos misija yra padėti jaunajai Lietuvos kartai tapti aktyviais piliečiais, kuriems rūpėtų spręsti svarbiausias šalies bei pasaulio problemas."

Lietuvos pasiuntiniai – dvyliktokė iš Panevėžio 5-osios vidurinės mokyklos Dvilė Abromavičiūtė, J. Jablonskio gimnazijos vienuoliktokė Raminta Dereškevičiūtė bei tos pačios mokyklos abiturientai Rokas Šalaševičius ir Tomas Dapkus (plačiau apie juos neseniai "Dirvos" 4 nr., 12 psl. rašė A. Gutauskienė) dalyvavo dvejose svarstybose. Pirmasis ratas prasidėjo pusė vienuoliktos ryto varžybomis su Peru. Jų tema: "Tikime, kad Jungtinių Tautų organizacija turėtų stipriai kovoti su žmogaus teisių pažeidimais." Lietuvos komanda turėjo įrodyti šio teiginio teisingumą, o Peru – tai atmesti. Mūsų jaunųjų tautiečių komandai vadovavo Raminta Dereškevičiūtė. Kadangi, kaip jau buvo minėta "Dirvoje", jaunoji svarstybininkė, laimėjusi stipendiją, metus laiko mokėsi JAV, jos anglų kalba buvo nepriekaištingai "amerikietiška," be akcento. Puikiai įvaldė anglų kalbą ir kiti Lietuvos moksleiviai, nors kartkartėmis jautėsi, kad jiems sunkoka visiškai laisvai išreikšti savo nuomonę. Tačiau visi jaunuoliai buvo gerai pasiruošę, tvirtai laikėsi savo pasirinktos temos ir pateikė aiškius įrodymus, pavyzdžiui, kaip nekalti žmonės žūva Rusijos kare prieš Čėčėniją, kaip niekas nepadėjo stabdyti žudynių Ruandoje ir

kt. Todėl Jungtinės Tautos privalė stipriai, energingiau gelbėti žmones.

Jaunieji lietuviai pasirodė kaip geri kalbėtojai, tinkamai valdė balsą, pasižymėję aiškia tarsena, logiškai ir įtikinamai reiškę savo mintis. Peruviečiai, laikomi stipria komanda, turėjo įrodyti, kad Jungtinėms Tautoms nereikia stipriai veikti šioje srityje, nes trūksta lėšų ir negalima kištis į valstybių vidaus reikalus. Šias svarstybas lietuviai laimėjo.

Vakare, 8 val., svarstybos turėjo vykti pagal iš anksto nežinomą temą. Pasiruošimui buvo skirta tik viena valanda. Jiems teko aptarti teiginį "Visuomenės pareigūnų (*public officials*) privatus gyvenimas turi likti privatiu." Lietuviai rungėsi su Pietų Afrikos atstovais ir turėjo įrodyti, kad pareigūnų privatus gyvenimas turi būti žinomas visuomenei. Pietų afrikiečiai, užaugę vartodami anglų kalbą, mokėjo puikiai išreikšti savo teiginius. Šiose svarstybose mūsų šaliai šiek tiek suklupo, nepastebėjo keletos labai aiškių varžovų klaidų, neišlaikė stiprios įrodinėjimų logikos ir pralaimėjo. Jautėsi jų nuovargis (moksleiviai buvo nedaug temiegoję). Šiose rungtynėse išryškėjo, kaip svarbu laisvai

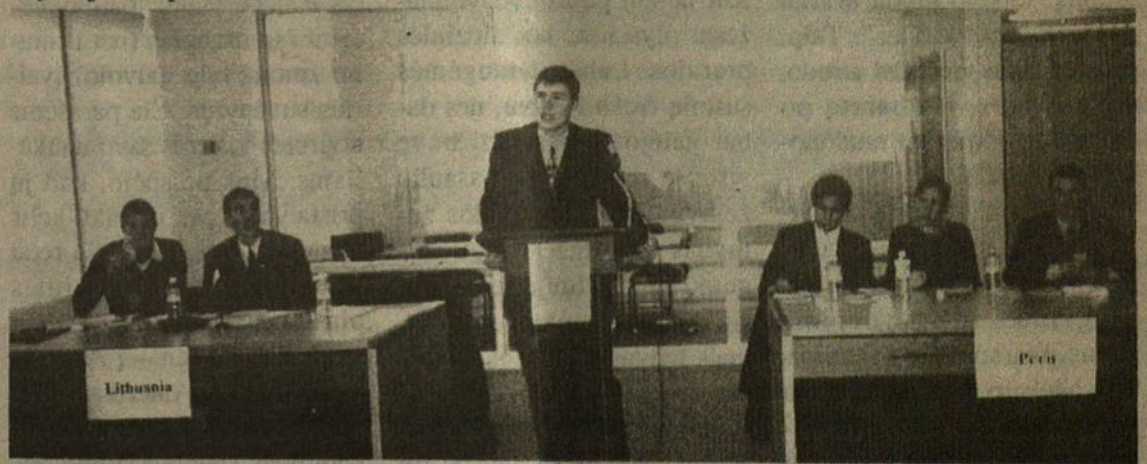
kalbėti angliškai ir greitai orientuotis, rungtintis su geriau vartojančiais šią kalbą.

Po svarstybų moksleiviai vėl grįžo į *Pittsburgh, PA*. Klyvlendietė mokytoja Irena Gedrienė, APPLE tarybos narė ir JAV LB veikėja, jiems labai pagelbėjo po ilgos dienos atkurti jėgas ir pasirngti naujoms rungtynėms. Ji paruošė jiems daug įvairaus maisto ir vaisių. Sugrįžę moksleiviai džiaugėsi, galėdami gerai pasistiprinti. *Duquesne* universiteto apgyvendinti "Ramada Plaza" viešbutyje, jie teturėjo nedaug pinigų ir nežinojo, kur galima pigiau nusipirkti maisto. Todėl p. I. Gedrienės pagalba buvo jiems itin svarbi. Ačiū jai.

Mokytoja Alina Gutauskienė buvo sujaudinta, susitikusi mus, Amerikos lietuvių. Ji pažymėjo, kaip jai ir jos mokiniams svarbu žinoti, kad mes juos remiame ir linkime jiems sėkmės, kad nesame abejingi. Susitikimuose be manęs ir jau minėtos Irenos Gedrienės dalyvavo LR Garbės konsulė Ingrida Bublienė, Stefanija ir Henrikas Stasai, Kristina Juozapaitytė, Jurgis Šengergas. Tikrai gaila, kad neatėjo daugiau klyvlendiečių lietuvių pasiklausyti šių svarstybų ir susitikti su rinktiniais Lietuvos moksleiviais.

Mes norėjome brangiųjų svečius jų laisvalaikio metu supažindinti su mūsų telkinio žmonėmis, parodyti jiems mūsų miestą. Tačiau John Carroll universiteto svarstybų programos vadovas neleido, aiškindamas, kad visi, atvykusieji iš *Pittsburgh, PA* privalo būti kartu ir eiti "poilsui" į "Rock and Roll Hall of Fame". Vienas iš kauniečių moksleivių pajaukavo, kad juos čia prižiūri, kaip buvusioje Sovietų Sąjungoje. Tačiau mes prisitaikėme ir suradome minutę pokalbiui, nors ir tas trumpas atokvėpis buvo pripildytas trankios muzikos. Paaškę, kad šie jaunuoliai jau yra keliavę po Europą: buvę Anglijoje, Vengrijoje, Kroatijoje, Vokietijoje. Amerikoje ypatingų skirtumų nuo Europos neradę. Sakė, kad čia, tarp kitko, yra labai didelis pasirinkimas įvairių bandelių, riestainių, spurgų ("donuts"). Europoje tiek daug jiems neteko matyti. Niujorke jie matė labai daug nutukusių žmonių. Pajaukavome, kad šioje srityje Klyvlendas pirmauja. Niujorke moksleiviai buvo nuvesti į "Phantom of the Opera", kur jiems labai patiko. Šiame mieste jie viešėjo keturias dienas. Jie atvyko sausio 24 d. ir apsistojo jaunimui skirtame bendrabutyje "Hosteling International". Lietuvos moksleivius sutiko ir jais rūpinosi Lietuvos konsulato darbuotojas

(Nukelta į 8 p.)

John Carroll universitete varžosi Lietuvos ir Peru komandos. Prie mikrofono – Tomas Dapkus. Kairėje sėdi Raminta Dereškevičiūtė ir Rokas Šalaševičius. Kristinos Juozapaitytės nuotr.

Lietuvos moksleiviai - Pasaulinio svarstybų čempionato dalyviai su Peru komandos nariais. Iš dešinės į kairę: mokytoja Alina Gutauskienė, Tomas Dapkus, Raminta Dereškevičiūtė, mokinys iš Peru, Rokas Šalaševičius, kiti Peru komandos nariai. Kristinos Juozapaitytės nuotr.

GRAŽUS LIETUVOS MOKSLEIVIŲ PASIRODYMAS

(Atkelta iš 7 p.)

Darius Staniulis. "Soros Foundation" skirtu autobusu iš Niujorko atvyko į *Pittsburgh*. Kelionė buvo nemaloni, nes pro išsklirusias autobuso duris labai pūtė vėjas. *Pittsburgh, PA* gyvenantys Amerikos lietuviai nebuvo taip atskirti nuo moksleivių, kaip Klyvlende. Jie galėjo pavežioti svečius po miestą, parodyti, kaip jis atrodo. Svarstybų pasiklausti jie atėjo, net vedini vaikais. A. Gutauskienė ir jos mokiniai buvo maloniai nustebinti ir džiaugėsi lietuvių nuosirdumu.

Šiuo metu moksleiviams labiausiai rūpi gerai užbaigti gimnaziją ir įstoti į universitetą. Nėra daug laiko galvoti apie kitus dalykus. Matematikos olimpiados laimėtojas Rokas ruošiasi studijuoti ekonomiką. Jo nuomone, Lietuvoje dabar svarbu padėti verslininkams sutvarkyti mokesčių sistemą, pradedančius verslą visai atleisti nuo mokesčių ir numatyti jiems kitų lengvatų. Tomas dar neapsprendęs, norėtų studijuoti humanitarinius mokslus, gal

būt istoriją, tarptautinę politiką, o gal ir teisę. Panevėžietė Dovilė renkasi tarp gana skirtingų dviejų polinkių – į mediciną arba teisę. Ji norėtų studijuoti Jungtinėse Valstijose. Šios svarstybų grupės vadovė Raminta domisi tarptautine teise.

Kokia nauda iš dalyvavimo tokiuose čempionatuose? Moksleiviai atsakė, kad labai smagu susipažinti su daugybe jaunų žmonių iš įvairių pasaulio valstybių. Įdomu keliauti ir bendrauti. Moksleiviai tikisi, kad ateityje šios pažintys gali būti naudingos Lietuvai:

– Kai reikės, paskambinsim pažįstamiems į Argentiną arba Angliją ir tarsimės draugiškai, nes vieni kitus prisiminsim.

Jaunuoliai apgailestavo, kad dar nemoka visai laisvai kalbėti angliškai. O svarstybose tai yra esminis dalykas. Bet kelionė į Ameriką jiems buvo tikrai džiaugsmingas įvykis. Jie sakėsi, kad daug ko išmoko. Lietuvos komanda laimėjo prieš Ukrainą, Peru ir net Angliją (šiai pergalei nesukliudė net jų dar nepa-

kankamai raiški anglų kalba).

Svarstybose taip pat dalyvavo ir Estijos moksleiviai. Jiems sekėsi šiek tiek blogiau. O mūsų šaunieji moksleiviai net pateko į aštunfinalį. Virginija Pakšienė iš *Dr. Wenzlaff* dar negavo galutinių duomenų (*team and individual speakers ranking*). Kol kas žinoma, kad Lietuvos komanda yra trečioje vietoje po neangliškai kalbančių kraštų (*non-English spea-*

king countries), po Pakistano ir Izraelio, kurių komandose, tarp kitko, buvo ir "native speakers". Mūsų moksleiviai buvo pasveikinti ir apdovantoti. *Dr. Wenzlaff* pranešė, kad tai pirmas atvejis, kai valstybė, pirmą kartą dalyvaujanti šiame čempionate, laimėtų prizą. Virginija Pakšienė rašo: "Mūsų komanda per čempionato uždarymą buvo pasveikinta kartu su kitomis į aštunfinalį patekusio-

mis komandomis ir apdovantuota prizų. Su juo visi nusifotografavome. Kai tik gausime nuotraukas, atsiųsime ir Jums. Visos komandos vardu norėčiau nuoširdžiai padėkoti Jums ir visai Klyvlendo lietuvių bendruomenei už šiltą priėmimą ir pagalbą."

Mes didžiuojamės šiais rinktiniais jaunuoliais – būsimaisiais Lietuvos tvarkytojais bei vadovais. Sveikiname juos!

Būrelis *Cleveland, OH* lietuvių su Lietuvos komandos nariais. Sėdi (iš kairės): Raminta Derškevičiūtė, Rokas Šalaševičius ir Tomas Dapkus. Stovi: Kristina Juozapaitytė, Irena Gedrienė, už jos - dr. Brent Brossman, Gailutė Klimaitė, mokyt. Alina Gutauskienė, panevėžietė Dovilė Abromavičiūtė ir Jurgis Šenbergas.

Aleksas Vitkus

Kelionės įspūdžiai

4

Prisiminiau seniai matytą paveiksluką, kur vienas pingvinas skundžiasi kitam: "Tas begėdis, pavogęs mano žmoną, vilkėjo juodu švarku ir baltais marškiniais". Taip, jie visi labai vienodai atrodo, kaip ir mes, išsibarstę po sniegynus – visi su raudonomis striukėmis.

Kopdami į aukštą pingvinų peryklą, rungtyniavome su kylančiais ir besileidžiančiais pingvinais ir pavydėjome jiems pusiausvyros išlaikymo. Niekaip nesupratome, ko jie ten taip skubėjo ir ko ieškojo. Negalėjome atsistebėti pingvinų "dviejų krypčių

vieškelio".

Žingsniuojant palei krantą matėsi didingi tamsiai melsvi ledynai. Ar tas neapsakomai didingas grožis tikrai gali būti mūsų Žemė? Kur-ne-kur pasirodydavo mažesni plyšiai ar net didžiulės prarajos. Labai džiaugėmės sustoję *Neko Harbor*, nes dabar galėjome pasigirti buvę visuose septyniuose pasaulio žemynuose. Antarktidos žemynas turi 18,500 mylių ilgumo kranto liniją, daugiausia apsuptą sunkiai prieinamais ledynais. Tokios ekspedicijos kaip mūsų daugiausia lanko tik Antarktidos pusiasalį, išraizgytą įvairiausių formų fiordų ir apsuptą dau-

gybe salų ir salelių.

Port Lockroy – buvusi Anglijos karinė bazė, įsteigta 1944 metais, buvo uždaryta 1962. Šiandien ten gyvena du anglai mokslininkai, mokantys ir uždariauti, pardavinėdami itin brangius (net ir mano žmona taip galvojė) įvairius suvenyrus. Čia parašėme atvirutes visiems savo anūkeliams. Mus perspėjo, kad jų pristatymas gali užtrukti kelis mėnesius, nes laivai čia retai tesustoja, o po to atvirutės pirmiausia patenka į *Falkland* salas, iš ten – į Angliją, ir pagaliau – į Ameriką.

Po pietų stebėjome, kaip kapitonas švelniai stumė laivą vis gilyn į ledus, kol galų

gale atsidūrė kietoje jų apsuptyje. Tada jis nutarė išmesti inkarą ir čia praleisti ramią naktį. Po kurio laiko tolumoje ant ledo pasirodė du maži taškeliai, kurie pamažu artėjo prie laivo. Paaiškėjo, kad tai mums jau pažįstami anglai – mokslininkai ir prekiautojai. Negalėjome nesišėbėti jų drąsa. Jie žengė per minkštą ledą, kur dar tik prieš valandą plaukė mūsų laivas, kas kelintą žingsnį įklimpdami į pažliugusį ledą kartais net iki pusiaujo. Bet vis tik jie priėjo iki pat laivo ir mūsų igula juos įkėlė į pagrindinį denį. Mums liko tik jiems paploti ir pakviesti į kaip tik šį vakarą ruošiamą amerikietiško stiliaus "barbecue" – čia pat lauke, ant denio. Nesuša-

lome, nes buvome šiltai apsirengę. Be to neįsijaušė šalčio padėjo ir amerikietiškas "ugnis vanduo".

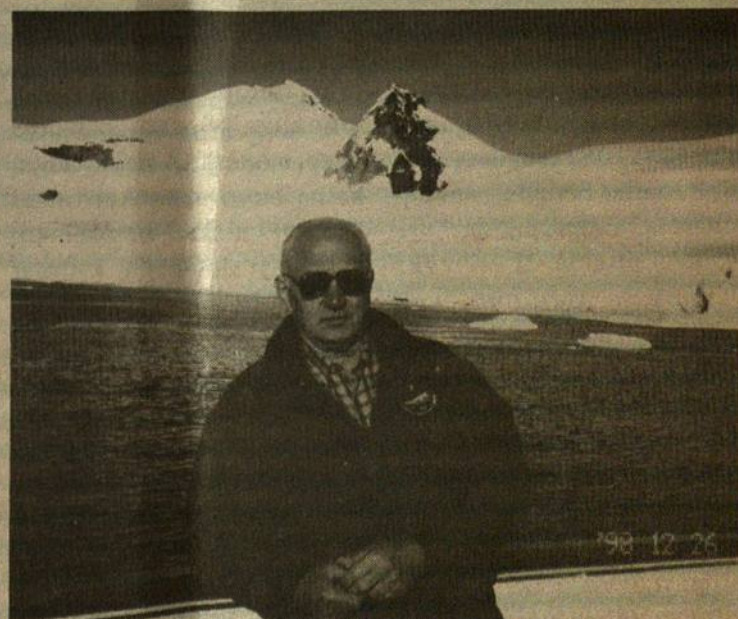
Antarktida šaltesnė už šiaurės polių. Čia, Pietų ašigalyje, Rusijos antarktinėje stotyje "Vostok" (rytai-rus.) aukščiausia bet kada užregistruota temperatūra yra 59 F, o žemiausia – 127 F žemiau nulio. Tuo tarpu žemiausia bet kada užregistruota temperatūra Šiaurės pusrutulyje yra 90 F.

Kitą rytą vėl plaukėme į krantą, ir apžiūrėjome banginių kaulų liekanas. Dauguma *Gentoo* rūšies pingvinų, rimtai nusiteikę, sėdėjo ant kiaušinių. Netikėtai išvydome, kaip leopardinis ruonis prie pat vandens pagavo pingviną.

(Pabaiga - kitame numeryje)

King George salos pingvinų telkinys.

Nuotraukoje – pasakojimo autorius Aleksas Vitkus. Už jo matyti Antarktidos žemynas.

"SENĖJIMAS TĖRA BLOGAS ĮPROTIS..."

mesnį populiarumą, leidėjas ir vėl kreipėsi į autorių, prašydamas trečiosios, papildytos laidos. Ji buvo išleista 1976 metais ir pavadinta "Human Development: An Emergent Science". Ši knyga taip pat buvo išleista 1977 ir 1979 metais portugalų kalba Sao Paulo, Brazilijoje.

Nors profesorius lietuviškoje veikloje dalyvavo visą laiką, atrodo, kad akademinis darbas tikrai daug jėgų pareikalavo. Tiesa, jis skaitė pranešimus Mokslo ir kūrybos simpoziumuose, Lietuvių katalikų mokslo akademijos suvažiavimuose. Jų metraščiuose spausdino savo straipsnius. Tačiau pilnai savo kūrybą lietuvių kalba išplėtojo, tik išėjęs į pensiją Detroito universitete. 1990 m. "Atei-

(Atkelta iš 6 p.)

ties" leidykla išleido jo knygą "Nuo asmens iki asmenybės". 1992 metais profesorius grįžo į akademinį darbą ir ėmė dėstyti Vytauto Didžiojo universitete. 1994 metais šis universitetas išleido papildomą jau minėtos knygos laidą "Asmenybės vystymasis: kelias į savęs atradimą". Tas pats universitetas 1998 metais išleido ir visuomenei pristatė naują profesoriaus knygą "Meilės psichologija". Kartu su Aldona Palujanskiene jau paruošė naują knygos "Asmenybės vystymasis: kelias į savęs atradimą" laidą, kuri turėtų pasirodyti dar šiais metais.

Atrodytų, kad profesorius jau užsitarnavo šiek tiek poil-

sio. Bet dar ne! Dabar jis rašo darbą "Rorschacho metodika asmenybei tirti: integratoji sistema". Po pagerbtuvių 80-ies metų amžiaus ir 50-ies metų akademinio darbo sukakčių proga jis vėl išvyksta į savo pamiltą Vytauto Didžiojo universitetą. Kaip studentas, jis ten žengė savo pirmuosius akademinius žingsnius. Toliau jis juos žengia jau kaip patyręs, garbingas akademikas, iš kurio ne tik jo studentai, bet ir mes visi galime ir turime daug ko pasimokyti.

Prancūzų rašytojas Andre Maurois primena, kad senėjimas tėra tik blogas įprotis, kurio darbštūs žmonės neturi laiko įsigyti. Linkime mielam profesoriui likti darbščiu ir kūrybingu!

ĮVAIRENYBĖS

Skyriaus vedėjas – Gerardas Juškėnas

DAR KARTĄ – APIE OBUOLIUS

Ir iki šiol žinojome, kad obuolius valgyti sveika. Dabar mokslininkai nustatė, kad obuoliai palengvina kvėpavimą. D. Britanijos medicinos žurnalas "Thorax" rašo, kad žmonės, kurie kas savaitę suvalgo penkis ar dar daugiau obuolių, turi stipresnius plaučius negu tie, kurie obuolių nevalgo. Be to, obuoliuose yra "antioxidantų" junginių, kurie padeda organizmui kovoti su ligomis, silpnindamos kenksmingų medžiagų poveikį. Obuolių valgymas vienuodai padeda tiek moterims, tiek vyrams.

PETELIŠKIŲ KLAUSA

Kanados gamtos tyrinėtojai atrado naktines tropikų peteliškes, kurios sparneliuose turi ausis, padedančias joms išvengti šikšnosparnių. Ausų bugneliai suvirpa, kai

juos pasiekia skrendančių šikšnosparnių sparnų sukeltas ultragarsas, kuriuo naudodamiesi šikšnosparniai seka vabzdžius. Peteliškės, pajutusias ultragarsinius virpesius, skubiai traukiasi iš kelio šikšnosparniui.

Tai naujas gamtininkų atradimas. Iki šiol buvo žinoma, kad kandyš, skraidančios naktį yra jautrios ultragarsui. O dauguma peteliškių skraidė dieną.

BALTOJI TIGRĖ

Į "Cleveland Metro-parks" zoologijos sodą iš Omaha, NE, Henry Doorly zoologijos sodo atgabenta viešnia – Bengalijos tigrė Kitra. Ji yra 9 metų amžiaus ir sveria 263 svarus. Tigrės kailis – sniego baltumo su šokolado spalvos dryžiais. Kiti būdingi jos bruožai – mėlynos akys ir rožinė nosis. Baltųjų Bengalijos tigrų pasaulyje priskaičiuojama vos

apie 150 pasaulyje. Dauguma jų gyvena Indijoje.

Iki balandžio Kitrą galite ją pamatyti mūsų zoologijos sode: 3900 Wildlife Way. Zoologijos sodas lankytojams atidaromas kasdien nuo 10 v. r. iki 5 v. p. p. Bilietai: \$7 – suaugusiems, \$4 – vaikams nuo 2 iki 11 m. amžiaus, o mažiausiems – veltui. Teiraukitės tel. (216) 661-6500.

GRĮŽTA KIŠKIAI

Sausio pabaigoje netoli Montville, OH – Ashtabula apskrityje buvo išleistas tuzinas snieginų kiškių (*Lepus variabilis*). Tų kiškių kailiukas nuo pavasario iki rudens būna rusvos spalvos, o žiemą pabala. Tai padeda jiems slėptis nuo plėšriųjų žvėrių.

Ohio gamtos saugos pareigūnai žada kiekvieną žiemą atsigabenti po 200 kiškių, kuriuos sugaudo spastais Michigan valstijos šiaurėje (Upper Peninsula).

Ashtabula apskrityje prieš šimtą metų buvo gausybė kiškių. Bet atvykę naujakuriai iškirto miškus ir kiškiai išnyko. Dabar vėl norima juos įkurdinti visame Ohio krašte. Kiškiai ypač mėgsta gyventi girių bruzgynuose, netoli bebrų užtvankų.

Kol kas nesiruoškite kiškių medžioklei. Gamtos saugininkų nurodymų nepaiso tik lapės, kojotai, vanagai ir pelėdos.

HUMONGOSAURUS

Argentinoje, Pietų Patagonijoje paleontologai peslių lankomuose tarpekliuose aptiko didžiausio iki šiol atrasto dinosauro griaučius. Ką tik atrastas žolėdis milžinas slan-

MIELOJO PRELATO GIMTADIENIS

1906 m. vasario 14 d., Latvijos sostinėje Rygoje, Sofijos Zakevičiūtės-Goldikovskienės ir Ričardo Goldikovskio šeimoje gimė sūnus, kuriam davė Aleksandro vardą. Jis prisimena, kaip mama, jam sulaukus šešerių metų, kartą prasitarusi:

– Mano svajonė, kad tu užaugęs taptum kunigu.

Nors ir būdamas mažas, tuos žodžius su džiaugsmu priėmęs giliai į širdį. Tapęs kunigu, niekada dėl to nesigailėjo.

Goldikovskių šeima, auginanti penkis vaikus, išgyveno Rygoje iki 1944 metų. Aleksandras, užbaigęs studijas seminarijoje, 1941 m. buvo išventintas į kunigus. Tris su puse metų išdirbęs Rygos Šv. Jokūbo bažnyčioje vikaru, paskirtas dirbti jos klebonu. Bet rusams artėjant, visa šeima turėjo išvykti į Vokietiją. Tėvas buvo paimtas į vokiečių kariuomenę. Norėdamas namiškiams padėti, kun. Aleksandras gavo vyskupo leidimą išvykti kartu. Šešerius metus dirbo Bavarijoje, kapucinų vienuolyne. Jam labai padėjo vokiečių kalbos žinojimas. Tarp kitko, prelatas dar moka lenkų, latvių, lietuvių, rusų bei lotynų kalbas.

Vokietijoje 1951 m. mirė jo mamytė. Tais pačiais metais kunigas A. Goldikovskis kartu su ištikima pagalbininke seserimi Eugenija atvyko į Ameriką. Trumpai apsistojęs

Virdžinijoje (Virginia), 1952 m. persikėlė į Klyvlendą (Cleveland, OH), kur ir iki šiol tebegyvena. Brolis Edvardas atvažiavo į Ameriką, praėjus 14 metų nuo kun. Aleksandro išsikūrimo ir, jau taip pat sulaukęs garbingo amžiaus, gyvena Floridoje. Sveikata nesiskundžia.

Šv. Valentino dieną prelatui A. Goldikovskui sukaks 94 metai. Nėra daug žmonių, kurie sulaukia tokio garbingo amžiaus. Dar mažiau žmonių, kurie nesiskundžia metų našta, nuo kurios taip skauda kojas...

Kartą, dar bedirbant vikaru Rygoje, jis automobiliu vežė kunigų seminarijos rektorių Juozapą Rancans. Matyt greitai važiavo, nes rektorius jam pasakęs:

– Neskubėkit, neskubėkit – amžinybė laukia.

Tai tapo pačiu mėgstamiausiu prelato posakiu, kuriame tiek daug išminties. Beje, kunigas turėdamas puikų jumoro jausmą, jį pritaiko įvairiose gyvenimo situacijose.

Paklaustas, ko palinkėtų jaunimui, mielas ganytojas atsakė:

– Būti arčiau prie Dievo, mylėti savo tėvynę ir tėvų kalbą.

Žinau, kad prelatui A. Goldikovskui gimtadienio proga labiausiai reikėtų palinkėti sveikatos. Nuoširdžiai Jam to linkiu.

Ingrida Janušauskaitė

94-ąjį gimtadienį sutinkantis prelatas Aleksandras Goldikovskis su "Dirvos" talkininke Ingrida Janušauskaite.

61-ąjį gimtadienį Lietuvos Prezidento vaikaitis, pianistas Antanas Smetona sutiko didžiuliame savo mokinių ir jų tėvų būryje. Pasibaigus mokinių pasirodymui, prie fortepiono atsisėdo ir jų mokytojas. Jono Jasaičio nuotr.

(Atkelta iš 5 p.)

brook Terrace, IL; Audra De-veikis, Rancho Palos Verdes, CA; Arūnas ir Irena Draugelis, Downers Grove, IL; Solomon Feravich, Howard City, MI; Vacys R. Garbonkus, Burr Ridge, IL; Vytautas ir Palmira Janušonis, Dousman, WI; Donatas Januta, Oakland, CA; JAV LB Brighton Park apylinkė, Chicago, IL; Walter Juzėnas, Southfield, MI; F.V.Kaunas, Westchester, IL; Julija Kairiūnas, Calgary, AB, Kanada; Petras Kisieliūsis, Cicero, IL; Albinas J. Lajukas, Tweed, Ont, Canada; Kazys ir Juzelė Laukaičiai, Hinsdale, IL; Milda ir Edmundas Lenkauskai, Cincinnati, OH; Lietuvos Respublikos Ambasada, Washington, D.C.; Irena ir Petras Lukoševičiai, Etibicoke, Ont., Kanada; Janina ir Ira Marks, Chicago, IL; Sniegulė Masiulienė, Elmhurst, IL; Amanda ir Algirdas Muilioliai, Euclid, OH; Eglė ir Ray Novak, Lemont, IL; Barbara R. Plikaitis, Arlington Hts., IL; Egidijus N. Radvenis, Los Angeles, CA; Algis ir Danguolė Ratkelis, S. Laguna Beach, CA; Algis A. Regis, Chicago, IL; Zenonas V. Rekašius, Glenview, IL; Aldona A. Shumway, Worcester, MA; Nemira Šumskienė, Chicago, IL; Angelina Dirsė Tatarūnas, Sao Paulo, Brazilija; Kęstutis Tautvydas, Lake Elmo, MN; R. ir E. Vaišnys, North Haven, CT; Algirdas Vaitkus, Oak Lawn, IL; Petras Vilutis, Toronto, Ont., Kanada; Anthony Vilutis, Fort Wayne, IN;

75 dol.: Bruno P. Andriukaitis, Forest Park, IL; Gražina Kenter, Danbury, CT; Walter Klosis, Glendale, NY; Algirdas ir Raminta Marchertai, Lemont, IL; Vytautas Mazelis, Ridgewood, NY; Veronika Paovienė, Grand Rapids, MI; Balys Raugas, Delran, NJ;

70 dol.: Ona Mažionytė, Lemont, IL;

68 dol.: Vytautas ir Ro-

mainė Jonaičiai, Grand Rapids, MI;

65 dol.: kun. Viktoras Skilandžiūnas, Ottawa, Ont., Kanada;

60 dol.: Eugenija Pakulis, Rehoboth Beach, DE;

58 dol.: Algis Pliodžinskas, Houston, TX;

55 dol.: A.S. Ives, Goodmayes Ilford Essex, Didžioji Britanija;

50 dol.: Adolfas Armalis, St. Peter Beach, FL; Marija Bajorūnienė, Pompano Beach, FL; Stasė Baltrukėnas, Wauwatosa, WI; Ona Baltutis, Morgate, FL; Irena Blekys, Seattle, WA; Teklė Bogušas, South Boston, MA; Gediminas ir Sigitas Damašius, Libertyville, IL; Alina A. ir Vandelinus Domanskis, Palos Park, IL; Elena E. Druskis, Palos Park, IL; V. Dubinskas, Chicago, IL; Algimantas ir Teresė Gečiai, Huntingdon Valley, PA; Rimas ir Dalia Jakai, Norristown, PA; A.J. ir Larisa Jankūnai, Bay Harbor Islands, FL; Elena Jeneckas, Warren, MI; Ramūnas Kondratas, Springfield, VA; Romualdas Kriaučiūnas, Lansing, MI; JAV LB Washington (valstijos) apylinkė c/o Marie Jozaitis, Seattle, WA; Pranas ir Jean Lekutis, Muskegon, MI; Sigitas Liaukus, Shelton, CT; Juozas ir Daila Liubinskas, Oak Lawn, IL; C. Masaitis Thompson, CT; Juozas Mikulis, Westchester, IL; J. ir M. Mikutaitis, Chicago, IL; Viktoras ir Leokadija Milukas, Plainview, NY; Vilimas Naureckas, Old Bridge, NJ; Danutė E. Nitecki, Berkely, CA; Marija Noreikienė, Putnam, CT; Kostas Norvila, Brooklyn, NY; Kun. Jonas Pakalniškis, Little Neck, NY; Jurgis Paliulionis, Western Springs, IL; Victoria Pikelis, Chicago, IL; Lidija ir Darius Polikaičiai, Downers Grove, IL; Vidmantas ir Maria Nijolė Raišys, Mercer Island,

WA; Ona Rinkienė, St. Pete Beach FL; Algis Rugienius Jr., Downers Grove, IL; P. Sidaras, Toronto, Ont., Kanada; R. Sidrys, Streator, IL; Pranas Simkus, Quincy, MA; Liudas Tamošauskas, Toronto, Ont., Kanada; Agota A. Tiškus, Lemont, IL; Danutė Harmon-Tupikas ir Pranas Tupikas, Falls Church, VA; Regina Urbienė ir Aurelijus Urba, Breckenridge, CO; Darius ir Diana Vaškelis, Arlington Heights, IL; Antanas ir Viktorija Valavičius, Chicago, IL; Daina Variakojis, Chicago, IL; Eugenijus ir Irena Vilkas, Valencia, CA; Gerda Weitzel, Park Ridge, IL; Stasys Žilevičius, Palos Hills, IL;

45 dol.: Kęstutis Keblys, Baton Rouge, LA; Ona Vaskas, Willoughby Hills, OH;

40 dol.: Leonarda Kilikonis, Jupiter, FL; Henrikas Laucius, Paterson, NJ;

30 dol.: Leo Bagdonas, Sunny Valley, OR; Andrius A. Butkūnas, Farmington Hills, MI; Albinas ir Ona Garūnai, Willowbrook, IL; Zigmąs ir Virginija Grybinai, O'Fallon, IL; Gailė Janušonis, Rochester, NY; kun. Gediminas Kijauskas, Cleveland, OH; Antanas Kvedaras, Savannah, GA; Eugenia Sakalas, Philadelphia, PA; Stanley Urbantas, Sarnia, Ont. Kanada;

25 dol.: Silvija Aleksiūnas, Indian Head Park, IL; Danutė ir Vytautas Anonai, Rego Park, NY; Vytautas Apeikis, Los Angeles, CA; Ina Bertulytė-Bray, Seattle, WA; Stasė ir Algis Damijonaičiai, Elmhurst, IL; V.A. Daulys, Evanston, IL; Gintaras Deikis, Chelsea, MI; Zigmąs A. Dičpinigaitis, Jamaica, NY; Virginija Gailevičiūtė-Bird, Masontown, WV; Sofija Galdikas, Dorchester, MA; Lilė Gedvila, Montreal Quest, Kanada; R. Gineitis, Dayton, OH; Ray Grigaliū-

nas, Forest Park, IL; Algimantas ir Virginija Gureckai, Windsor, CT; Jurgis ir Marija Janickai, Carlsbad, CA; Pranas ir Marian Joga, Pittston, PA; Raimundas Kiršteinis, Rochester, NY; Juozas ir Giedrė Končiai, Lemont, IL; Kun. Rapolas Krasauskas, Putnam, CT; JAV LB East St. Louis apylinkė (c/o Vytautas Gavelis), Collinsville,

IL; Juozas Mikelionis, Antelope, CA; Raymond Mikelionis, Newcastle, CA; Vytautas Musonis, Oak Lawn, IL; Romuald Nakas ir Christina Pareigis, Stevensville, MI; Tadas Palionis, Madison, WI; Vytas Paulionis, Chicago, IL; S. Pumputis, Lemont, IL; Frank ir Mary Radis, Hot Springs, AR; Aldona ir Juozas Rygelis, Thompson, CT; Aleksas Smilga, Chicago, IL;

(Nukelta į 12 p.)

Balys Auginas

SKUBANTYS METAI

TOS dienos bėga, bėga, bėga –
ir mūsų metai greit užmiega –
o mes vis nešam ant pečių
ligas ir negales, ir begales kančių!–

Blogai, kai metai bėga, bėga –
suplyšta batai ir sermėga,
blogai, kai vienišas pasaulyje esi –
ir liūdna, kai draugai išeina
Amžinybėn jau basi,
palikę mums
tiek daug šviesių atsiminimų –

Bet kas iš to, kad tu likai –
juk keičiasi laikai ir net baugu –
nėra draugų, o tik – atsiminimai
ir... kapai ---

A.A. brangiai Valelei
(mirties metinių proga)

PLAUKIA laiko vandenys
Ir krenta
Amžinybės jūron
Be krantų –
Mano dienos
Laimės nesuranda,
Kai, mane palikus,
Išėjai ir TU ---

AMŽINAM POILSIUI –
VILNIUJE

Lietuvos žinių tarnybos ir Lietuvos ambasada Vašingtone pranešė, kad vasario 11 d. Vilniaus Šv. Jonų bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios už ilgametį "Dirvos" redaktorių, a. a. Vytautą Gedgaudą. Šios bažnyčios koplyčioje buvo išstatyta urna su velionio palaikais, kurie, vykdant jo valią, iš JAV pervežti į Lietuvą ir bus palaidoti Vil-

niaus Antakalnio kapinėse.

Palydėti V. Gedgaudą į paskutinę kelionę buvo susirinkę daug žmonių. Į atsisveikinimo apeigas atvyko ir Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus. Dalyvavo televizijos ir spaudos atstovai.

Mišias už mirusiojo vėlę Vilniaus arkikatedroje aukėjo arkivyskupas A. Bačkis.

A.† A. JULIUS JODELĖ

Vasario 6 d. vienoje Los Angeles ligoninėje mirė ilgai sirgęs inžinierius Julius Jodelė (gim. 1927 m.) – žymus "Sergeant" raketos ir erdvėlaivių "Ranger" bei "Mariner" elektronikos instrumentų projektuotojas. Dirbo pačiose garsiausiose erdvių tyrinėjimo kompanijose ir visur buvo labai aukštai vertinamas. 1988 m. jam suteiktas Senior Scientist laipsnis.

1988 Kalifornijos Technologijos institutas buvo pakvietęs jį prisijungti prie mokslininkų fizikų grupės ir kaip mechanikos inžinieriui

išplėtoti observatorijos koncepciją, skirtą gravitacijos bangų esmės tyrimui. Projektas vadinosi LIGO (Laser Interferometer Gravitation-wave Observatory). Jo tikslas – patikrinti Einšteino sukurtą reliatyvumo teoriją. Tai buvo Juliaus Jodelės paskutinis didelis darbas prieš pensiją ir... prieš neįveikiamą ligą.

Du semestrus (1995 ir 1996) kaip vizituojuantis profesorius Kauno Technologijos universitete dėstė kūrybinio projektavimo kursą.

J. Jodelė aktyviai dalyvavo visuomeninėje veikloje:

Ateitininkų organizacijoje, Amerikos Lietuvių taryboje, JAV Lietuvių Bendruomenėje, Rezoliucijoms remti komitete, lituanistinėje mokykloje. Anglų kalba rašė savo profesines studijas, lietuviškai suredagavo tėvo biografinę knygą "Profesorius Pranas Jodelė", spėjo paruošti savo prisiminimus, rašė į lietuviškus laikraščius.

Buvo gimęs Kaune. Jam teko tarnauti vokiečių kariuomenėje. Jis taip pat buvo JAV-Korėjos karo veteranas.

Laidojamas Lietuvoje.

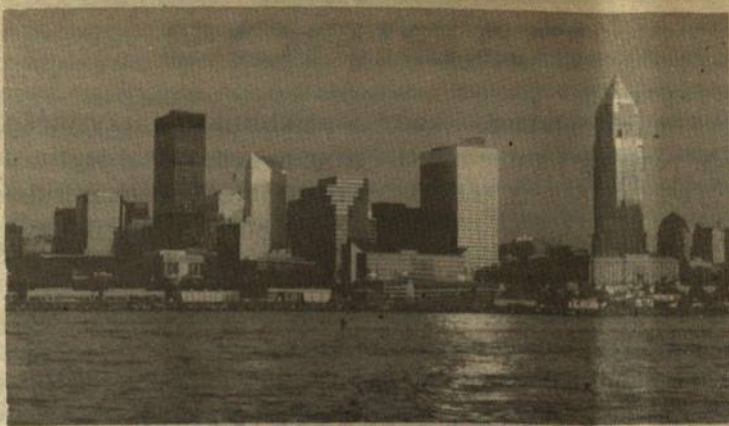
Juozas Kojelis

Vasario 4 d., penktadienį, 3 val. ryto po ilgos ir sunkios ligos mirė žinoma išeivijos visuomenininkė, solistė

A.† A.
DALIA KUČĖNIENĖ

"Vilties" draugija ir "Dirvos" redakcija reiškia gilią užuojautą velionės šeimos nariams ir kitiems artimiesiems.

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE

RENGINIŲ KALENDORIUS

• KOVO 19 d. - Tradicinė skautijos Kaziuko mugė Dievo Motinos parapijoje.

• KOVO 25 d., 6:30 v.v. - solisto Vladimiro Prudnikovo ir solistės Juditos Leitaitės koncertas Dievo Motinos parapijos salėje. Akomponuos pianistė Nijolė Ralytė. Rengia JAV LB apylinkės valdyba.

• BALANDŽIO 15 ir 16 dienomis - Šv. Jurgio parapijos velykinių kepinių pardavimas.

• BALANDŽIO 15-16 d., šeštadienį ir sekmadienį, - Nijolės Palubinskienės ir Linos Palubinskaitės meno darbų paroda Dievo Motinos parapijos salėje. Rengia korporacija "Giedra".

• BALANDŽIO 29 d. - Lietuvių klubo veiklos 80-mečio minėjimas Lietuvių namuose.

• BALANDŽIO 30 d., 11:30 v. r. - Atvelykio stalas - Šv. Jurgio parapijos salėje.

• GEGUŽĖS 27 d., šeštadienį - skautiškos veiklos 50-mečio šventė.

• GEGUŽĖS 29 d., 8:30 v. r. - Prisiminimo dienos (Memorial Day) apeigos, Mišios ir pusryčiai. Rengia Katalikų karo veteranų 613-

asis postas Šv. Jurgio parapijoje.

• BIRŽELIO 10 d., šeštadienį - trijų chorų: *Chicago* - "Dainavos", *Cleveland* "Exultate" ir *Toronto* "Volungės" koncertas CIM (Cleveland Institute of Music) salėje.

• LIEPOS 16 d., 11:30 v. ryto - Šv. Jurgio parapijos gegužinė parapijos sodyboje.

• LAPKRIČIO 12 d., nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. - Šv. Jurgio parapijos rudens šventė.

• GRUODŽIO 16-17 d. - šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinių pardavimas.

• GRUODŽIO 24 d. 9:30 v.v. - bendros kūčios Šv. Jurgio parapijos salėje.

Mieli skaitytojai!
Platinkite "Dirvą",
pasitinkančią savo
85-mečio sukaktį.

"TAUPA"
bus uždaryta
vasario 16 d.,
trečiadienį.

The World is Changing!

Can you afford not to have Internet Access? Xcelnet offers you One full Year of Unlimited Internet Access for \$125 with this ad. Web Hosting Starts at 19.95 / month.

Call now 216-382-9033

You will be online today. Guaranteed. Tired of busy signals? Excellent Service. Free E-Mail & Web Space.

SUPPORT IN LITHUANIAN AVAILABLE

Don't have a computer? We have new and refurbished systems starting from \$399.

Monitors and Printers available.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

Kovo 11-osios minėjimas - Urbana, Ohio

Champaign apskrities Menų taryba (County Arts Council) ruošiasi atšvęsti Lietuvos nepriklausomybės atstatymo dešimtmetį. Minėjimas - koncertas įvyks kovo 11 d., šeštadienį, 7:30 v.v. Urbana Methodist Church, 238 North Main Street, Urbana, Ohio. Mikalojaus Konstantino Čiurlionio kūrinius skambins pianistas Rokas Zubovas. Tokia koncerto programa parinkta neatsitiktinai: juk šiais metais taip pat švenčiame 125-ąsias M. K. Čiurlionio gimimo metines.

Minėjimo garbės svečiai - Lietuvos Respublikos ambasadorius Vašingtone Stasys Sakalauskas ir ponė Jūratė Sakalauskienė. Renginio garbės komitetą sudaro: JAV senatorius Michael DeWine su ponė, JAV senatorius George V. Voinovich su ponė, Atstovų rūmų narys (7th District, Ohio) David Hobson su ponė, Atstovų rūmų narys (2nd District, Ohio) Steve Chabot su ponė, Atstovų rūmų narys (1st District, Ohio) Rob Portman su ponė, Atstovų rūmų narys (3rd District, Ohio) Tony Hall su ponė, valstijos senatorius (12th Ohio District) Robert Cupp su ponė, valstijos atstovas

(85th Ohio District) Jim Jordan su ponė.

Kviečiame visus gausiai dalyvauti šiame įdomiame, solidziame renginyje. Bilietų kaina - 15 dol., moksleiviams

- 10 dol. Norinčius gauti išsamesnę informaciją, prašome kreiptis į ponę Joyce E. Brown: telefonas (202) 965-2116, faksas (202) 337-7244. Vytautas Staškus

Cleveland, OH miesto meras Michael White vasario 4 d., susitikime su visuomene išdėstė miesto plėtotės apžvalgą. Viktoro Stankaus nuotr.

MŪSŲ SVEČIAI

JAV LB ir Lietuvos Respublikos Seimo komisijos nariai (iš kairės): Dalia Puškorienė (Cleveland, OH), Liūda Rugienienė (Detroit, MI) ir Vytautas Vidugiris (Los Angeles, CA) neseniai lankėsi Dievo Motinos parapijoje. J. Jasaičio nuotr.

Moteris iš Lietuvos
gali prižiūrėti ligonius
arba vaikus. Teirau-
tis tel. (440) 481-
7161, kviesti Aldoną.

PRANEŠIMAS

"TAUPOS" narių metinis susirinkimas įvyks vasario 27 d. 11:30 v. r. Dievo Motinos parapijos viršutinėje salėje.

Visus narius kviečiame dalyvauti.

TAUPA

Rita Staškutė-Zvirblienė

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

KELIONĖS I LIETUVĄ - 2000

Visi skrydžiai - geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.
Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

MATAS REALTY

Rita P. Matienė • Broker • Savininkė
State Certified Real Estate Appraiser - Įkainuotoja
Profesionalus pataravimas perkant-parduodant namus ir namų įkainavimas

V. R. MATAS

Visi teisiniai pataravimai

Vytas R. Matas • Attorney-at-Law • Advokatas

17938 Neff Rd. Cleveland, OH 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Rd. Pepper Pike, OH 44124
(440) 473-2530

DIRVA

AUKOS PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS FONDUI

(Atkelta iš 10 p.)

Regina Snarskis, Daytona Beach, FL; Theresa F. Strolia, Oak Forest, IL; Algimantas ir Rugilė Šlapkauskai, Glen Ellyn, IL; Irena Sušinskienė, Cleveland, OH; Ina Tamošiūnas – Bedke, Vance AFB, OK; Alexandras Vakselis, St. Pete Beach, FL; Ramūnas ir Danguolė Vanaūnas, Winfield, IL; Michael ir Laima Vansauskas, Lyons, IL; Stanley Vashkys, St. Pete Beach, FL;

20 dol.: Paul Abartis, Grassie, Ont., Kanada; Edward W. Baranauskas, Schenectady, NY; Algimantas ir Birutė Bublys, Bloomfield, MI; Marytė Černiūtė, Hinsdale, IL; Aldona Jesmantas, Riverside, IL; Genie Juodikis, Chicago, IL; Ada Juska, Lemont, IL; Juozas P. Kalvaitis, Chicago, IL; Thomas J. Kapačinskas, South Bend, IN; Thomas ir Audra Koch, Rancho Santa Margarita, CA; Alfredas Krišukėnas, Milton, MA; Joseph Kučinskas, Dowagiac, MI; Sigutė K. Mikrut, Lake Bluff, IL; Antanas Musteikis, Buffalo, NY; Stephanie B. Muszynski, Hartford, CT; Edis ir Kristina Razma, Lockport, IL; Stasys Ruibis, Chicago, IL; Gediminas Rygertas, Putnam, IL; Vincentas Šalčiūnas, Port St. Lucie, FL; Kazimiera Skerienė, Chicago, IL; Irena ir E. Slavinskas, St. Petersburg, FL; Bronius Underys, Chicago, IL;

15 dol.: Pranas Visvydas, Santa Monica, CA;

10 dol.: Jonas Balčius, Bridgeport, CT; Ona Aldona Baukys, St. Pete Beach, FL; Linda Taylor Bendoraitis, Fort Lauderdale, FL; Haris K. Ivaškevičius, Omaha, NE; Peter Iron Jokubka, Chicago, IL; Vytautas Kasniūnas, Beverly Shores, IN; Juozė Lapšienė, Dedham, MA; Vladas Maciejauskas, Euclid, OH; Bronius Markeliūnas, Centerville, MA; Aldona Masiulionis, Batavia, NY; Genovaitė Narbutienė, Vista, CA; Jūra Nukuto, San Diego, CA; Adomas Piešina, Chicago, IL; Sofija Ripskis, Evergreen Park, IL; Bronė Sadauskas, Lemont, IL; Gražina Stanulis, Downers Grove, IL; Ludmila Stulpinas-Stulpin, Eastport, ME; Sofia Vebrienė, Oak Lawn, IL;

5 dol.: Peter Bernotavičius, Lockport, IL; Antanas Laurinaitis, Lemont, IL;

PLB Fondo vadovybė (direktoriai Vytautas Kamanas, dr. Petras Kisieliūsis, Kazys Laukaitis, dr. Edmundas Lenkauskas, Juozas Lukas, dr. Antanas Razma, Jonas Treška Jr. ir teisės patarėjas advokatas Saulius Kuprys) labai dėkoja visiems aukotojams už aukas ir prašo Jūsų paramos PLB Fondo ateities darbams. Visos aukos gali būti nurašomos nuo JAV pajamų mokesčių, Federal ID No. 39-3097269. Prašom č-

kus rašyti ir aukas siųsti šiuo adresu:

LITHUANIAN WORLD COMMUNITY FOUNDATION, PO BOX 140796, GRAND RAPIDS MI 49514-0796 USA.

Juozas Lukas

PLB Fondo išdininkas

"DIRVAI" AUKOJO:

Daytona Beach, FL, Lietuvių klubas (per D. Šilbajorienę) 100 W. Juzėnas, Southfield, MI 35 M. Vilutis, St. Pete., FL ..... 35 V. Šilas, Chicago, IL ..... 25 M. Bujokas, S. Euclid, OH 20 S. Sviderskas, St. Pete, FL 20 B. Briedis, Chicago, IL ..... 15 J. Cinkus, Downers Gr., IL 15 R. Gužulaitis, Indianapolis IN 15 A. Kriaučiūnas, Oak Law., IL 15 C. Norkus, Los Angeles, CA 15 J. Rasas, Las Vegas, NV ..... 15 F. Redikis, Woodhaven, NY 15 J. Augutis, St. Petersburg, FL 10 E. Černius, Worcester, MA 10 G. Dragūnas, Phila., PA ..... 10 J. Matioška, Centerville, MA 10 L. Vaičiūnienė, Chicago, IL 10 R. Jurkūnas, Lomita, CA ..... 5 Z. Jūras, Baltic Stores, England 5

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

EILUTĖS IŠ LAIŠKŲ

[vertindama Jūsų kilnias pastangas tęsti lietuviškos spaudos išlaikymą užsienyje, Daytona Beach lietuvių klubo valdyba ir šiemet nutarė skirti \$100 dolerių auką "Dirvos" leidimui paremti.

Klubo valdybos vardu
Danutė Šilbajorienė

PABIROS

Sūnus, žinodamas, kad man patinka pamėgdžioti paukščių čiulbėjimą, padovanojo jų mėgdžiojimo prietaisą. Išėjau jo išmėginti, bet joks paukštis neatsiliepė. Tik dvi katės vis gulinėjo netoliese. Ir ko joms ten reikėjo?

Ukininkas varžytinėse laimėjo senovišką degtinės butelį. Gavęs atidarė, prisidėjo prie burnos, bet tuoj atitraukė ir sušuko:

– Po galais, bet jis – tuščias!

Parinko S. Butvila

NAUJI "DIRVOS" PRENUMERATORIAI

- Elena Martinėnienė, Euclid, OH Rexdale Ont. Canada
Užsakė sūnus Edvardas Valley City, OH
- Jeanne Schell
- Juozas Lekys
- Liuda Flores
- Vita Lapaitienė
- Juozas Kazakevičius
- Ina Petokas
- Vida ir Vyt. Sasnauskai
- Anthony Luneckas
- L. Cieška
- Algis Skudzinskas
- V. ir A. Sinkevičiai
- Josephine Gediminas
- Kristina Stankutė
- Lionė Nakvošas
- Lithuanian World Center
- Irena Karalis
- Živilė Vaitkienė
- David Matual
- Alfa Shukis
- Kristina Šiupinys
- Tony Cibas
- Elena Rudokas
- Pranas Adomaitis
- D. ir Ingrida Šilgaliai
- Joseph Ignaitis
- Vladas Armalis
- Edvilė Edmonds
- P. Raslavičius
- Stanley Draskinis
- Frank Galones
- Al. Rutkauskas
- Edmundas Atkočiūnas
- George Grigonis
- Uršulė Gaižutienė
- Užsakė sūnus Edvardas Valley City, OH
- Chicago, IL
- Houston, TX
- Toronto, Canada
- White Lake, MI
- Užsakė Petrutė Rentelienė New Port B. CA
- Užsakė L. Stadalnikienė Euclid, OH
- Chicago, IL
- Madison, OH
- Baltimore, MD
- Oaklawn, IL
- Užsakė Vytautas Ripskis Garden Grove, CA
- Užsakė Aldona Valukonis New York, NY
- Užsakė Dr. V. Stankus Las Vegas, NV.
- Užsakė Z. Dučmanas Lemont, IL
- Chicago, IL
- Seven Hills, OH
- Užsakė R. Kliorienė Fairborn, OH
- St. Petersburg, FL
- Richmond Hts., OH
- Hamilton Ont. Canada
- Chicago, IL
- Crestwood, IL
- Mayfield Hts., OH
- Užsakė S. Laniauskienė Cupertino, CA
- Baltimore, MD
- Chaplin, MN
- Užsakė Tadas Palionis Lynnfield, MA
- Roanoke, VA
- Parma, OH
- Eastlake, OH
- Santa Monica, CA
- Willowick, OH
- Cleveland, OH

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsnama, teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė alkštė automobiliams pastatyti.

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

1984 - 1999

15

YEARS OF EXCELLENCE

SAVI
PAS SAVUS!

XXXXXXXXXXXX

KVIEČIAME

VISUS

!
TAUPĄ!

TELEFONAS 216.481.6677 <> E-MAIL TAUPA@AOL.COM

767 EAST 185th STREET CLEVELAND OHIO 44119

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. - 4:00p.p.

penktadienį ----- 9:00v.r. - 6:00p.p.

šeštadienį ----- 9:00v.r. - 12:00p.p.

sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. - 12:00p.p.

Kiekvieną taupomąją sąskaitą, federalinę valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000